

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškimi pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1.
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 158 (13.988)

Trst, torek, 20. avgusta 1991

Državni udar v Moskvi: Gorbačov aretiran

Vsemu svetu je zastal dih

*Izredna napetost v SZ - Tanki v večjih mestih - Oblast prevzel
Odbor za izredno stanje, ki ga vodi dosedanja podpredsednik Janajev*

Sovjetska pomlad na udaru

DUŠAN UDOVIČ

Svetovni javnosti v samih osmih mesecih letošnjega leta naposled še tretjič v strahu zastaja dih. Po vojni v Zlatu in jugoslovanski tragediji je v vrtincu razgretih sovjetskih razmer padel največji reformator, kar jih je premogel današnji svet.

Ko je Mihail Gorbačov pred šestimi leti prišel na oblast, nihče ni mogel pričakovati, da bodo njegova dejanja povod za tako korenite spremembe, ne le v sami Sovjetski zvezi, ampak v svetovnem merilu. Dotlej si je bilo take spremembe mogoče predstavljati samo z vojnami, saj so prav slednje občasno spreminjale in cementirale odnose v Evropi in svetu. Gorbačov je to kruto zgodovinsko pravilo pretrgal z dejanji, ki bodo ostala zapisana v zgodovinskem spominu današnjih generacij z dvema besedama, v kateri je sovjetski voditelj strnil svoj program: glasnost in perestrojka.

Do kam vse je ta pogumni načrt pripeljal v šestih letih, je danes vsakomur jasno: končalo se je obdobje hladne vojne in oboroževalne tekme, uveljavili so se demokratični procesi v državah vzhodne Evrope, blok varšavskega pakta je bil razformiran in v sovjetski družbi so zaživeli reformni procesi, ki so bili do Gorbačovega obdobja nepojmljivi. To, kar je mogoče danes strniti v nekaj stavkov, je bil preokret, ki je silovito potegnil v igro celoto mednarodnih odnosov in posledic v družbenih sistemih po vsem svetu. Gorbačov in z njim Sovjetska zveza, sta pridobila splošno zaupanje in ugled v mednarodni javnosti. Sovjetskemu voditelju je bila podeljena Nobelova nagrada za mir z oceno, da redkokdaj stopi na pozornico zgodovine osebnost, ki je sposobna sprožiti za obdobje človeštva tolikšne pozitivne premike.

Kolikor bolj so blestele uspešne poteze Gorbačova v zunanji politiki, je postajalo očitno, da bodo reforme v sami Sovjetski zvezi mnogo trši oreh in nazadnje prava preizkušnja za dejansko učinkovitost perestrojke. Gorbačov je iz okostenelega brežnjevkega obdobja podedoval ogromen, molitlen partijski aparat, ki ni poznal

MOSKVA — Kar so mnogi politični opazovalci na zahodu pa tudi v Sovjetski zvezi napovedovali, se je včeraj zjutraj tudi zgodilo: stari partijski aparat, ki so mu bile reforme Mihaila Gorbačova, od procesa popuščanja napetosti v zunanji politiki, do notranjega procesa glasnosti in perestrojke, trn v peti, je izkoristil odsotnost glavnega zagovornika reformnih procesov in ga zamenjal z Odborom za izredno stanje, v katerem je osmerica visokih partijskih in državnih funkcionarjev, ki je razglasila na vsem območju Sovjetske zveze izredno stanje, predsednika Gorbačova pa aretirala.

V skladu s staro partijsko prakso je takoj omejila svobodo tiska in začasno prepovedala izhajanje skoraj vseh časopisov in revij, oboroženi oddelki pa so se polas-

tili tudi nekaterih liberalno usmerjenih radijskih in televizijskih postaj. Odbor za izredno stanje je takoj poslal na ulice v skoraj vseh sovjetskih večjih mestih, vsaj v evropskem delu države, tanke in oborožene oddelke policije, ki pa v teku včerajšnjega dne niso imeli spopadov s tisoči sovjetskih ljudi, ki so se zgrnili na ceste in tako v vseh sovjetskih mestih izrazili svojo podporo Gorbačovu in njegovi politiki reform. Poveljniki nekaterih oddelkov so odkrito izjavili, da ne bodo streljali na ljudstvo.

Kot je bilo pričakovati so bile mednarodne reakcije sila enotne: zaskrbljenost veje iz domala vseh izjav, ki smo jih včeraj zabeležili. Med prvimi je reagiral ameriški predsednik Bush, ki je z Gorba-

čovom konec prejšnjega meseca po dolгих letih pogajanj končno podpisal sporazum o omejevanju strateškega orožja. Ameriško stališče je jasno: v Sovjetski zvezi je prišlo do protustavnega državnega udara, kar pomeni, da je prišlo do kršitve helsinških sporazumov. ZDA bodo morale spet proučiti svoj odnos do Sovjetske zveze, še zlasti kar zadeva gospodarsko pomoč, ki je Moskvi v sedanjem kritičnem trenutku neobhodno potrebna. Na isti valovni dolžini so tudi vsi zahodni zavezniki: gospodarska pomoč Sovjetski zvezi v sedanjem trenutku, ko je na kocki ves proces demokratizacije notranjega političnega življenja v SZ in ves proces popuščanja napetosti v zunanji politiki, ne pride v poštev.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Za danes in jutri napovedane seje zveznega predsedstva na Brionih najbrž ne bo Na Hrvaškem nihče ne spoštuje premirja fronta pa se vse bolj približuje Zagrebu

ZAGREB — Fronta na Hrvaškem se nevarno približuje Zagrebu, ob vsem tem pa komisijske zveznega predsedstva za nadzor prekinitev ognja le nemočno ugotavlja, da odločitve predsedstva pravzaprav nihče ne upošteva. Spopadi se nadaljujejo, odpirajo pa se nove fronte. Tako se je v Zahodni Slavoniji fronta od Okučanov, kjer so konec prejšnjega tedna odločili hudi boji, premaknila včeraj zjutraj bolj na sever proti Pakracu, Daruvarju in Virovitici.

V zadnjih dvanajstih dneh, odkar je začela veljati odločitev zveznega predsedstva o prekinitvi ognja na Hrvaškem, je bilo po hrvaških virih ugotovljenih 130 oboroženih incidentov, v katerih je življenje izgubilo 10 mupovcev in gardistov, 51 pa jih je bilo ranjenih. Med civilisti naj bi bilo po teh podatkih 16 mrtvih in prav toliko ranjenih. Na nasprotni strani naj bi v spopadih umrlo 25 srbskih teroristov, pet jih je bilo ranjenih, 27 pa so jih zajeli. Po podatkih hrvaškega notranjega ministrstva so samo v zadnjih dveh dneh v spopadih na širšem področju Okučanov in Stare Gradiške umrli trije mupovci, 21 pa jih je bilo ranjenih. Mnogo večje naj bi bile žrtve na drugi strani, kjer so umrli 4 vojaki JA in najmanj 20 teroristov. Po uradnih podatkih hrvaškega notranjega ministrstva je od začetka spopadov na Hrvaškem umrlo 125 mupovcev (pri tem še vedno ni znano število mrtvih iz Dalja), 326 pa jih je bilo ranjenih. Med civilisti je v tem času bilo ubitih 56 ljudi, ranjenih pa 136.

Poročila s hrvaških front lahko začnemo z vestmi iz Daruvarja, kjer so v noči na ponedeljek z minometalci obstreljevali to mesto. Mina je zadela tudi poslopje občinske skupščine. Dopoldne se je položaj umiril, vendar pa ostaja še naprej zelo napeto. Še huje je bilo ponoči v Pakracu, kjer se je napad teroristov z minometalci začel približno ob treh zjutraj, najhuje pa je bilo nekaj po 5. uri zjutraj, ko so z močnim minometalnim ognjem mesto napadli z več strani. Mine so padale tudi na stanovanjska naselja, slišati pa je bilo tudi strele iz avtomatskega orožja. Glavni cilj napada je bila policijska postaja v mestu.

Danes zvečer pa bo potekel tudi ultimat, ki ga je dal »notranji minister« samozvane SAO Krajine Milan Martić hrvaški policiji, da mar-

tičevcem prepusti policijsko postajo v Kijevu v bližini Knina. »Če se to ne bo zgodilo, bomo policijsko postajo napadli in zavzeli,« je zagrozil Martić. Tako imenovani »notranji minister« SAO Krajine je tudi zvrnil vso odgovornost za spopade med Srbi in Hrvati na hrvaške oblasti. »Zato tudi ne bomo tolerirali hrvaških policijskih postaj na ozemlju Krajine,« je še poudaril Milan Martić.

Hrvaška stran je že sporočila, da ultimata ne namerava upoštevati. Neki predstavnik hrvaškega Mupa je s tem v zvezi dejal, da so že navajeni na grožnje, ki pa jih ne bodo preganale iz Kijeva, ki je naseljen izključno s hrvaškim prebivalstvom. Letos spomladi so martičevci za mesec dni povsem izolirali Kijevu.

Po dogodkih v Moskvi se marsikdo zdaj sprašuje, če bi lahko odstavek Gorbačova vplivala tudi na reševanje jugoslovanske krize. Temu je bila posvečena včerajšnja izredna seja zveznega predsedstva, o tem pa sta na Ohridu govorila tudi jugoslovanski premier Marković in italijanski zunanji minister Gianni De Michelis. Srečanje med Markovićem in De Michelisom ni bilo predvideno, do njega pa je prišlo predvsem zaradi udara v SZ, De Michelis pa se je v Ohridu ustavil na poti proti Tirani. Podrobnosti s pogovorov niso sporočili, Tanjug pa je poročal, da se je italijanski zunanji minister ob tej priliki ločeno pogovarjal tudi z mekedonskim predsednikom Kiriom Gligorovom.

Vse tudi kaže, da napovedane seje predsedstva Jugoslavije skupaj s predsedniki republik danes na Brionih ne bo. Na tej seji naj bi se začeli pogovarjati o bodoči ureditvi na ozemlju današnje Jugoslavije. Toda podpredsednik predsedstva, Crnogorec Branko Kostić, je včeraj od predsednika Mesića že zahteval, da za danes in jutri napovedano sejo na Brionih odpove, »ker za sklic ni dobil soglasja vse predsednikov republik predvsem glede premestitve zasedanja iz Beograda na Brione, kot je to zahtevalo zvezno predsedstvo.« Tudi srbski član predsedstva Borisav Jović je včeraj objavil sporočilo, v katerem postavlja pod vprašaj današnje zasedanje predsedstva. Po njegovem bi morala biti seja v Beogradu, »očito pa je, da je Mesić sprejel ultimat Tudjmana in sejo prenesel na Brione.«

V Zagrebu bomba uničila židovski sedež

ZAGREB — Včeraj zjutraj je ob 4.58 silovita eksplozija v strogem središču Zagreba popolnoma razdejala sedež židovske skupnosti v hrvaškem glavnem mestu. Človeških žrtev ni bilo, vendar pa je eksplozija popolnoma uničila stavbo, v katerem se je nahajal ta sedež, poškodovale obe stranski stavbi ter avtomobile, ki so bili parkirani pred stavbo.

Takoj je bilo očitno, da je eksplozijo povzročila bomba, katero so neznanci podtaknili v vhodno vežo stavbe židovskega sedeža. Nihče ni do sedaj prevzel odgovornost za atentat. Le kako dve uri kasneje je še druga bombna eksplozija delno razdejala tudi židovsko pokopališče v Zagrebu, tudi tokrat pa na srečo ni bilo človeških žrtev.

Hrvatska vlada je takoj ostro obsodila »zločinski teroristični napad na sedež številne židovske skupnosti v Zagrebu.« V komunikatu je še rečeno, da »vlada in celotna hrvaška skupnost izražata popolno solidarnost židovski skupnosti v Zagrebu, vlada pa se bo po svojih močeh trudila, da bodo odgovorne izročili Pravici.« Te bombe ogrožajo demokratični red v tej državi, ki se bori za vse bolj skladen in celovit razvoj. S temi atentati skušajo vnesti razdor med Hrvati in našo židovsko skupnost in kompromitirati ter diskreditirati hrvaško demokracijo pred vsem svetom. ...

»Upamo si trditi,« piše še komunike hrvaške vlade »da ni povsem naključno, da sta bombi eksplodirali istočasno z državnim udarom v Sovjetski zvezi.«

Atentat so obsodile praktično vse hrvaške stranke, hrvaško notranje ministrstvo pa je ponudilo denarno nagrado v višini 20 tisoč mark za vse tiste, ki bi odločilno pripomogli pri odkritju atentatorjev.

V nedeljo zjutraj je sabotaža spet onesposobila daljnovod pri Krškem

LJUBLJANA — V nedeljo zjutraj je močna eksplozija spet zbudila prebivalce Krškega polja, kakšnih deset metrov ob cesti Drnovo-Kostanjevica, pred vasjo Veliki Podlog pa je v koruzni njivi obležal električni steber. S tem je bil v zadnjem mesecu onesposobljen že tretji daljnovod. Kot so ugotovili strokovnjaki organov za notranje zadeve gre za enako vrsto eksploziva in enak način detonacije kot poprej, v Pesjem in na Sremiču. Sledi kažejo, da je detonator sprožila naprava, ki reagira na svetlobo. Že dopoldne so delavci Elektra Krško hitro usposobili 20-kilovoltni daljnovod, tako da Kostanjevica in vasi pod Gorjanci niso bili predolgo brez električnega toka.

Tudi včerajšnja diverzija očitno sodi v vrsto akcij, na katere je že opozoril slovenski obrambni minister Janša in katerih cilj destabilizirati položaj v Sloveniji in ustvariti med slovenskim prebivalstvom preplah.

Na sliki: podrt steber pri Krškem

Predsedstvo Slovenije za hiter odhod vojske

LJUBLJANA — Včeraj se je na razširjeni seji zbralo slovensko predsedstvo, ki je razpravljalo o najnovejših dogodkih v Sovjetski zvezi, dobesedno del zasedanja pa je posvetilo aktivnostim Slovenije v procesu razdruževanja po izteku moratorija. V sporočilu, ki so ga izdali po zasedanju je potrjeno stališče, da mora Slovenija še naprej dajati pobude za rešitev in reguliranje odnosov z Jugoslavijo.

Predsedstvo je obravnavalo tudi vprašanja, ki so povezana z umikom enot JA iz Slovenije in pri tem poudarilo, da je treba storiti vse, da se umik čimprej konča. Glede spornih vprašanj, ki zadevajo predvsem popoln umik zdravstvenih enot, opreme za kontrolo zračnega prostora in drugih naprav, ki ne služijo za vojaške potrebe, je bilo sklenjeno, da se zveznemu predsedstvu predlaga, da se o vsem tem odloča na skupnem sestanku, do katerega pa naj bi prišlo čimprej.

Predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan in zunanji minister Dimitrij Rupel pa sta včeraj ločeno spre-

jela vodjo misije opazovalcev Evropske skupnosti Jo van der Valka in nizozemskega veleposlanika v Fietelaarsa, že dopoldne pa je zunanje ministrstvo obiskal romunski generalni konzul Susan, ki je Dimitrija Rupla uradno povabil na obisk v Romunijo.

Pogovori z nizozemskima diplomatom so se nanašali predvsem na umik jugoslovanske vojske iz Slovenije ter na vračanje opreme in orožja JA, ki je še v rokah slovenskih teritorialcev. S tem v zvezi je slovenski zunanji minister izjavil, da umik poteka tako, kot je treba, »Slovenijo pa zdaj najbolj zanima, kaj bo sledilo po koncu moratorija.«

Včeraj pa se je sestala tudi slovenska vlada, kjer so se dogovorili, da je treba nujno okrepiti slovensko diplomatsko in drugo mednarodno aktivnost. Po državnem udaru v Sovjetski zvezi pa so člani Peterletovega kabineta tudi obravnavali mogoče posledice, ki bi jih ti dogodki lahko imeli za Slovenijo in za nadaljni proces njene osamosvajanja.

Še nejasne okoliščine smrti male Emanuele pod morilskim gliserjem

NETTUNO — O nesreči, zaradi katere je umrla 8-letna Emanuela Trombetta, ki jo je v bližini obale pri Nettunu povozil gliser, potekata dve preiskavi. Obe imata za cilj ugotovitev točnih okoliščin, v katerih je prišlo do tragičnega dogodka. Za zdaj še ni povsem jasno, če je voznik gliserja zapeljal v 200-metrski priobalni pas, ki je namenjen kopalcem.

Neuradno se je izvedelo, da naj bi rimskega zobozdravnika Walterja Giovanninija, ki je vozil »morilski« gliser, obtožili nenamerne umora. Giovannini in ostali potniki z gliserja trdijo, da je Emanuela plaval daleč od obale, kar pa je bolj malo verjetno, saj so njeni straži povedali, da deklica sploh ni znala plavati. Zato je bolj verjetna trditev njenega strica Maura Casaldija, ki je upravljal čoln, na katerem je bila skupaj z drugimi tudi Emanuela. Casaldi je preiskovalcem povedal, da je Giovanninijeve gliser z vso hitrostjo drvel proti čolnu in da so zato vsi poskakali v vodo. Sam naj bi skočil v vodo skupaj z Emanuelo, preko katere pa naj bi takoj nato zapeljal gliser. Drugačna je izjava dentistove žene, ki trdi, da je bil Casaldijev čoln za gliserjem in da naj bi nenadoma zaslišali le udarec ob telo male deklice.

Takoj potem se je gliser ustavil in deklico, kateri je propeler odtrgal nogo, so odpeljali do obale in nato z avtom luške kapitanije v bolnišnico. Sledil je zahteven kirurški poseg, vendar pa je mala Emanuela nekaj po 21. uri v soboto zvečer umrla.

Morilci v belem fiatu uganka za preiskovalce

BOLOGNA — Po krajšem »premoru« je zločinska tolpa v belem fiat uno spet udarila. V noči na nedeljo je na cesti Bologna - Rimini naključno prehitela vozilo, v katerem so se peljali trije Senegalci. Kriminalci so začeli streljati nanje, izstrelili so trinajst nabojev, dva črnca so ubili, eden pa je bil hudo ranjen. Beli fiat se je nato napotil proti industrijski coni, kjer je na nekem križišču presegel pot nekega drugega vozila. Trije mladeniči, ki so protestirali zaradi nespoštovanja znaka o prednosti, so bili zato »primerno« kaznovani. Zločinci so v njihov avtomobil streljali in lažje ranili enega od potnikov.

V nedeljo so na bolonjskem sedežu agencije Ansa dobili sporočilo v katerem prevzema odgovornost za dvojni zločin neka samozvana in doslej neznan organizacija brezposelnih delavcev nacionalistov. Preiskovalci težko verjamejo v izvirnost sporočila, prav tako imajo dvome glede drugega sporočila, ki ga je napisala sicer že znana organizacija Falange armata. Bolj kot to pa se preiskovalcem vsiljuje sum, da gre za dobro organizirano

kriminalno tolpo, ki pobija iz golega ustrahovalnega užitka. Nekaj podobnega se je namreč dogajalo v Belgiji v prvi polovici osemdesetih let. Skupina bivših policistov v najrazličnejših okoliščinah, ki pa so bile vselej tako ali drugače vezane na kako nacistično obletnico, slepo streljali v množico. Za morilske pohode je vselej uporabljala golf črne barve.

Preiskava v zvezi s sobotnim zločinom doslej ni obrodila pričakovanih rezultatov. Preiskovalci so previdni tako pri izjavah kot pri ocenah in ugotovitvah in ne izključujejo nobene domneve. Prav včeraj je v Rimini, kjer je tolpa iz belega fiata največkrat udarila, poslala tudi posebno skupino politične policije, ki bo sodelovala pri preiskavi. Pomoč preživelega Senegalcina in treh fantov je bila namreč doslej premajhna, kar je tudi razumljivo. Senegalec je obležal v mlaki krvi, fante pa je beli uno zasledoval, zato nikomur ni uspelo, da bi zločince vsaj bežno videl v obraz. Preiskovalci upajo, da jim bodo v pomoč tudi številni tulci, ki so jih našli v obeh avtomobilih.

● Sovjetska pomlad na udaru

NADALJEVANJE S 1. STRANI

demokratičnih pravil in se je odkrito upiral spremembam, ki bi pomenile v končni posledici njegovo lastno razsulo in izgubo privilegiranega položaja v družbi. Tudi sicer je bilo pričakovati ogromne težave pri radikalnih spremembah, ki so bile potrebne okostenelemu in propadlemu sistemu planskega gospodarstva. Gorbačov se je zavedal, da gospodarskega položaja tudi ne bo mogoče reševati brez odločnih političnih sprememb, kar je nujno vodilo v demokratizacijo in upoštevanje težej sovjetskih republik po avtonomiji. Gorbačov je med radikalnimi in konservativnimi tendencami izbral smer postopnosti in vse kaže, da je bil ravno v tem ednem izmed glavnih vzrokov za njegove težave, kajti dosledno je poskušal ohranjati labilno ravnotežje pri prehodu iz avtoritarnega režima v demokratično družbo, dobro zavedajoč se, da je sovjetska družba pred nevarnostjo popolnega razsula. Klub temu, da je v šestih letih spretno zamenjal skoro ves vodilni partijski kader, je po ironiji usode dobil odločilni udarec od Janajeva, najbližjega sodelavca, na katerega je po lastni izjavi računal in ga partijskemu aparatu skoraj vsilil.

Državni udar je uresničil bojazen, da se znova lahko prebudijo duhovi preteklosti, za katero je bilo upati, da je že mimo. Izjave osmerice vodilnih pučistov ne dopuščajo dvomov o tem, da gre za avtoritarne, reakcionarne preokret, z vsemi žalostno znanimi formulami in izrazito vojaško konotacijo. In vendar ni slučaj, da je do tega prišlo tik pred sprejetjem nove federativne ustave, s katero se je zlasti Gorbačov mnogo ukvarjal in je predvidevala možnost avtonomije sovjetskih republik, ba je tudi s pravico do odcepitve. Zgodovina sovjetske zveze je grozila krenila po drugačni poti. Težko se je obenem znebiti mučnega občutka, da bo ta korak lahko okrepil vojaške skomine tudi v naši dramatični sosesčini, kajti analogije s položajem v Jugoslaviji so srhljivo umestne.

Moskovčani nočejo, da bi bili zametki demokracije poteptani

Živ zid pred tanki

MOSKVA - Le dan preden bi se moral začeti postopek za podpisovanje novega dogovora med sovjetskimi republikami, s katerim bi drugače porazdelili pristojnosti in oblast med zveznimi in republiškimi organi, je bil sovjetski predsednik Mihail Gorbačov, oče glasnosti in perestrojke, brutalno odstavljen. Njegovo mesto je prevzel takomenovani odbor za izredno stanje, v katerem so poleg podpredsednika Genadija Janajeva predsednik vlade Pavlov, obrambni minister Jazov, notranji minister Pugo, šef KGB Kriučkov, podpredsednik obrambnega sveta Baklanov, predsednik zveze državnih podjetij Tiziakov in predsednik zveze kmetijskih delavcev Starodubcev. Ta osmerica ljudi je ponoči odstavila Gorbačova, prevzela oblast v državi, proglasila izredno stanje in s tem brutalno presekala iluzijo, da bo lahko Sovjetska zveza postala demokratična država po mirni poti.

Eden najdaljših dni v sovjetskih in sploh v evropski zgodovini se je začel včeraj okoli 4. ure po moskovskem času, ko je začel veljati odlok o izrednem stanju. Le malo potem je napovedoval sovjetske televizije prebral sporočilo, s katerim je odbor za izredno stanje sporočil, da zaradi bolezni predsednika Mihaila Gorbačova in zaradi nevarnosti, ki preti državi, prevzema oblast in za šest mesecev proglasa izredno stanje v državi. Proglas je bil še večkrat prebran po radiu in televiziji, ki sta v presledkih med ponavljanjem sporočila oddajala vojaške koračnice in ljudsko glasbo. Skoraj istočasno je utihnila tudi moskovska radijska postaja, ki so jo doslej vodili

Ljudje so še sinoči pred sedežem vlade, ki jo šaljivo imenujejo »Bela hiša« postavljali barikade, drugi so obkolili tanke in skušali prepričati vojake, naj se vrnejo v vojašnice. Večkrat je napetost nevarno narasla, do hujših incidentov pa včeraj ni prišlo.

V burnem dogajanju včerajšnjega dne je ostala povsem nepojasnjena usoda sovjetskega predsednika Mihaila Gorbačova. V prvih jutranjih urah se je razširila novica, da naj bi bil Gorbačov že mrtev. Pozneje je predsednik ruske republike Jelcin dejal,

Gorbačov utrujen in je na zdravljenju na Krimu. Upamo, da si bo kmalu opomogel in bo spet opravljal svoje dolžnosti. V svojih izjavah je Janajev, s katerim so bili še notranji minister Pugo, podpredsednik obrambnega sveta Baklanov in predsednik zveze kmetijskih delavcev Starodubcev, vztrajal, da ukrepi odbora za izredno stanje niso državni udar, pač pa začasni ukrepi, ki jih je odbor sprejel, dokler Gorbačov ne bo okreval. Janajev sicer ni prepričljivo pojasnil, zakaj je bilo treba proglasiti izredno stanje in mobilizirati vojsko za nadomestitev začasno bolnega predsednika. Dejal pa je, da se bodo novinarji lahko srečali z Gorbačovom, ko bo okreval.

Dodal je, da odbor za izredno stanje namerava delati v treh smereh in sicer rešiti žetev, rešiti vprašanje stanovanj in prevozov. Tudi ob tem ni povedal, zakaj je za reševanje teh vprašanj potrebna proglasitev izrednega stanja. Sicer pa je med tiskovno konferenco zelo ostro polemiziral s predsednikom ruske republike Borisom Jelcinom. Dejal je, da pozna Jelcinova stališča in jih ocenjuje kot zelo nevarna. Še zlasti neodgovoren je bil po mnenju Janajeva Jelcinov poziv k splošni stavki.

Sicer pa je bila ena od glavnih skrbi odbora za izredno stanje poskus, da bi prepričal zahodne vlade, da se v SZ ni zgodilo kaj bistvenega. V poslanici, ki jo je poslal predsednikom držav in vlad ter generalnemu sekretarju OZN je Janajev izjavil, da so sprejeti ukrepi začasni in da ne pomenijo odpovedi korenitim reformam v državi. Ukrepi so bili potrebni, da bi rešili državo pred lakoto in državljansko vojno, kar bi lahko imelo nepredvidljive posledice za ves svet. Janajev je dodal, da hoče odbor odpraviti protustavne vojaške grupacije, ki so med drugim tudi katalizator procesa razkrajanja države. Sprejeti ukrepi težijo le k stabilizaciji položaja v državi. Izredni ukrepi pa po zagotovilih Janajeva ne bodo na noben način vplivali na mednarodne obveznosti in pogodbe, ki jih je podpisala SZ. Janajev je izrazil upanje, da bo mednarodna skupnost pokazala razumevanje za težave, s katerimi se spoprijema SZ.

Spravljiv ton spročila novih sovjetskih voditeljev pa očitno ni prepričal Evrope in ZDA. Nemški kancler Kohl je popoldne na tiskovni konferenci izjavil, da se je skupno z zahodnoevropskimi premieri in ameriškim predsednikom Bushem dogovoril in postavil novim sovjetskim voditeljem zahtevo v petih točkah. Zahod torej zahteva, naj Sovjetska zveza dosledno spoštuje vse mednarodne pogodbe in dogovore; naj dosledno spoštuje človekove in civilne pravice kot so bile dogovorjene na konferenci o miru in varnosti v Evropi; nadaljuje naj se proces pomirjevanja s posebnim ozirom na pregled glede razoroževanja. Če bo spoštovala te točke in če bo dosledno jamčila osebno varnost Mihaila Gorbačova, bo Sovjetska zveza lahko tudi v prihodnje računala na pomoč zahoda.

Kancler Kohl je tudi pojasnil, da je Bonn naročil svojim diplomatskim predstavnikom v Moskvi, naj stopijo v stik s predsednikom ruske republike Jelcinom in z bivšim zunanjim ministrom Ševardnadzejem, da podrobneje ugotovijo, kaj se je zgodilo s sovjetskim predsednikom Gorbačovom.

skim predsednikom Gorbačovom.

Če je bil ton novih sovjetskih voditeljev v stikih z domačimi in tujimi novinarji in s tujimi predstavniki uglajen, je pa ravnanje krajevnih odborov za izredno stanje dokazalo, da so izredni ukrepi dejansko državni udar tistega dela sovjetske partije in aparata, ki se je zbal, da bo z novimi odnosi znotraj sovjetske federacije izgubil del sedanje oblasti in bo odrinjen v ropotarnico zgodovine. V Leningradu je bila ob izrednem stanju proglašena policijska ura, pristanišče v Tallinu je zasegla sovjetska vojna mornarica, poštna palača v Vilniusu je bila zasedena, tanki so v vseh večjih središčih evropskega dela Sovjetske zveze. Očitno je, da je bil včeraj izveden poskus, da bi se vrnil v stare čase, ko je sovjetska komunistična partija imela popolno oblast v državi. Toda stavke rudarjev v Kuzbasu, ki so se odzvali Jelcinovemu vabilu, množice na ulicah v Moskvi in v drugih mestih kažejo, da vrnitev v čase, ko je bil na čelu SZ Leonid Brežnjev, ne bo tako lahka kot si je lahko predstavljal kdo od odbora za izredno stanje.

demokratično usmerjeni novinarji. Po moskovskih ulicah so zahreščale gosnice tankov, oklepna vozila so obkolila sedeža ruskega parlamenta in ruske vlade, zasedla so Rdeči trg in druge strateške točke v sovjetskem glavnem mestu.

Medtem ko se je kolesje državnega udara začelo vrteti, medtem ko so sovjetske enote začele zasedati ključna mesta v drugih republikah, zlasti v tistih, ki so težile k osamosvajanju, so postopno začeli reagirati tudi ljudje. Odzvali so se pozivu predsednika ruske republike Borisa Jelcina in nekaterih drugih demokratičnih voditeljev kot sta Eduard Ševardnadze in Vladimir Jakovljevi in se kot živ zid postavila v bran pred palačo ruske vlade.

da je Mihail Gorbačov v arestu, zaprt pa naj bi bil v neki dači pri Črnem morju. Podpredsednik Janajev je med popoldansko tiskovno konferenco zagotovil »da Gorbačov ni v nevarnosti in je na zdravljenju na Krimu, kjer je tudi na oddihu«. Janajev je nato v uradnih pismih evropskim in ameriškim predsednikom zagotovil, da je Gorbačov živ in na varnem.

Na novinarski konferenci, ki so jo popoldne sklicali novi sovjetski oblastniki, je podpredsednik Sovjetske zveze Janajev dejal, da je »predsednik

Svetu je zastal dih, ko so časopisne agencije včeraj začele prenašati novice o dogajanju v Sovjetski zvezi, kjer je osemčlanski odbor za izredno stanje odstavil legitimno izvoljenega predsednika Mihaila Gorbačova in prevzel oblast. Na fotografijah na tej strani nekaj trenutkov včerajšnjega napetega dne.

Na sliki pod naslovom je del odbora včeraj popoldne na tiskovni konferenci skušal prepričati domače in tuje novinarje, da je odbor samo začasno prevzel oblast, dokler ne bo Gorbačov okreval.

V sredini (levo) je predsednik ruske republike Jelcin, ki je označil ukrepe odbora kot državni udar in pozval ljudi, naj s splošno stavko in z nenasilnim odporom branijo demokracijo.

V sredi desno in spodaj pa so tanki na moskovskih ulicah. Ljudje so se v glavnem mestu Sovjetske zveze postavili kot živ zid v bran pred palačo ruske vlade in plačo ruskega parlamenta. Obe palači je zaščitila tudi oklepna brigada, ki je ostala zvesta Jelcinu. Zamrzniti glasnost in perestrojko bo nabrž težje kot so mislili golpisti, ki bi radi spet pahnili SZ v čase Leonida Brežnjeva.

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna naročnina 264.000 lir; v SFRJ številka 10.00 din, mesečna naročnina 230.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Vodnikova 133 - Telefon 554045-557185
Fax 061/555343

Oglas: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasni agenciji PUBLIEST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270
Iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglas: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894
Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
Fax 0481/532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Sovjetski predsednik se je z Reaganom srečal petkrat, z Bushem pa štirikrat

Gorbačov: novi odnosi z ZDA

števila medcelinskih raket in razpolovitvi tradicionalnega orožja. Naslednje, četrto srečanje med Gorbačovem in Reaganom (Moskva, 25.5.-26.1988), je bilo praktično nadaljevanje tretjega, na njem pa sta ratificirala pogodbo o zmanjšanju števila »evroizstrelkov«, začela pa sta že tudi pogajanja o načrtu Start o strateškem orožju.

Sedmega decembra 1988 je bilo na sporedu prvo srečanje med Gorbačovem in na novo izvoljenim Georgejem Bushom. Srečanje sta prekinila, saj se je Gorbačov nanaglo vrnil domov zaradi katastrofalnega potresa, ki je prizadel Armenijo. Na Malti (2. in 3. december 1989) je bilo prvo »pravo« srečanje med Gorbačovem in Bushom. Verjetno je to bilo najbolj plodno srečanje med Gorbačovem in ameriškim predsednikom. Državnika sta se domenila o odpravitvi kemičnega orožja, o varstvu okolja in celo o skupni borbi proti razpečevalcem mamil.

Že sedmi Gorbačovov vrh z ameriškim predsednikom v Washingtonu (30. maj - 3. junij 1990) je bil gospodarsko operativen, saj je Bush obljubil sovjetskemu predsedniku, katerega država je zabredla v hudo gospodarsko krizo, znatno ekonomsko pomoč. Tudi ta vrh je potekal pod močnim vtisom hudih izgredov v pribaltskih državah, ki so glasno zahtevale samostojnost.

Že tretje srečanje med Gorbačovem in Bushom (Helsinki, 9.9.1990) se je odvijalo že med zalivsko krizo. SZ je obljubila ZDA politično podporo pri razreševanju te krize, obenem pa sta se okvirno zmenila o konkretnem obojestranskem zmanjšanju strateškega in tradicionalnega orožja.

Zadnje, deveto srečanje Gorbačova s kakim ameriškim predsednikom, ki se je odvijalo v Moskvi pred dobrima dvema tednoma konec julija (**na sliki AP**) je bilo posvečeno predvsem gospodarskim odnosom med državama, obenem pa sta državnika podpisala pogodbo Start o zmanjšanju strateškega jedrskega orožja. Srečanje je bilo zelo konstruktivno, saj sta se politika razšla s trdnim namenom, da nadaljnjeta po tej konstruktivni poti miru in sodelovanja.

Gorbačov kot Hruščov

MOSKVA — Odstavitev Mihaila Gorbačova do podrobnosti spominja na odstavek Nikite Hruščova daljnega 12. oktobra 1964. Tudi takrat se je Hruščov mudil na kratkih počitnicah v Sočiju na Črnem morju in v njegovi odsotnosti so sklicali vrhovni sovjet, na katerem so izglasovali odstavek tedanjega liderja. Uradni razlogi so bili takrat sledeči: porazno sovjetsko gospodarstvo, šibka zunanja politika ter celo »nepotizem in kult osebnosti«.

Sicer pa je bilo mnogo prehodov oblasti v Sovjetski zvezi nasilnih. Prvi uradni boljševiški voditelj Lenin je umrl 21. januarja 1924, nasledil pa ga je Stalin. Ko je slednji umrl 5. marca 1953, je začasno SZ vodil triumvirat Berija, Malnekov in Molotov, ki je nato izbral Hruščova za Stalinovega naslednika. Še isto poletje so Berijo ustrelili kot izdajalca, Malnekov je zapustil politiko naslednje leto, Molotov pa je počasi tonil v pozabo.

Le dva dni po odstavitvi Nikite Hruščova oktobra 1964 sta oblast prevzela Aleksej Kosigin in Leonid Brežnev, vendar pa je nato le slednji vodil državo do smrti 12. novembra 1982. Njegov naslednik je bil Jurij Andropov, ki pa je tudi umrl kmalu potem: 9. februarja 1984.

Černjenko, ki je bil izvoljen za glavnega tajnika KP ZS štiri dni po smrti Andropova, je »vladal« le 13 mesecev: njegovo smrt so naznanili 10. marca 1985.

Gorbačov je bil izvoljen na čelo sovjetske partije naslednjega dne, oblast pa je ohranil do včeraj...

MOSKVA, WASHINGTON — Sovjetski predsednik Mihail Gorbačov je pravi »rekorder« v številu vrhov, ki jih je opravil z ameriškimi predsedniki: skupno kar devet. Petkrat se je namreč srečal z Ronaldom Reaganom, štirikrat pa s sedanjim predsednikom Georgejem Bushom.

Prvo srečanje Gorbačov - Reagan je bilo v Ženevi 19. in 20. novembra 1985, zaključilo pa se je z delnim neuspehom. Državnika sta se namreč okvirno domenila o zmanjšanju kemijskega orožja, vendar pa je bil razkorak med njima o znanem ameriškem načrtu imenovanem »Vojna zvezd« še velik.

Tudi drugo srečanje Gorbačov - Reagan 11. in 12. oktobra 1986 v Rejkjaviku ni bilo na videz posebno uspešno. Oba predsednika nista popustila pri svojih zahtevah: Reagan ni hotel razpoloviti strateško orožje in uničiti rakete na kratek domet, Gorbačov pa se ni hotel odpovedati splošni strateški vojaški obrambi.

Politika sta se ponovno srečala na štiridnevni pogovorih v Washingtonu (7.-10. decembra 1987), končno pa je bilo srečanje učinkovito. Državnika sta se namreč domenila o odpravi »evroizstrelkov«, o znatnem zmanjšanju

De Michelis o SZ

RIM — Zunanji ministri evropske dvanajsterice so za danes sklicali izredno sejo, na kateri bodo formalno zavzeli stališče do državnega udara v SZ. Italijanski minister De Michelis je že včeraj opravil vrsto telefonskih pogovorov, da bi slišal mnenje predsednika vlade Andreottija in predsednika Cossiga. »Odstavitev Gorbačova je težko politično dejanje z nejasnim ozadjem, zato bomo skušali v Haagu izoblikovati vrsto predlogov, ki jih bomo predložili novemu sovjetskemu vodstvu,« je pojasnil De Michelis.

Med glavnimi zahtevami evropskih zunanjih ministrov bo jamstvo o fizični varnosti Gorbačova in možnost, da bo lahko neposredno govoril sovjet-

skemu narodu. »Evropska skupnost bo uporabila ves svoj vpliv, zato da bi omejila škodo, ki bi jo lahko povzročili zapleti v SZ. Od novega sovjetskega vodstva pa bodo evropski zunanji ministri zahtevali predvsem dokaze dobre volje, da se položaj, ki je nastal po državnem udaru, ne sprevrže v tragedijo. »Pri tej zahtevi bomo najodločnejši, saj nam same besede ne zadočujejo, zahtevali bomo jasne dokaze. Nova sovjetska stvarnost odpira vznemirljiva obzorja, sprašujem se, kako bo Jelcinova dialektika vplivala na položaj,« je dejal De Michelis, ki je potrdil, da bo dvanajsterica naredila vse, da bi SZ nadaljevala na poti splošne prenovе.

Boris Jelcin odločno podpira nadaljevanje procesa perestrojke

MOSKVA — Odbor za izredno stanje je protustaven, zato ukrepi, ki jih je že in jih bo še sprejel, ne bodo veljali na ozemlju ruske republike. Tako je odredil že nekaj minut po odstavitvi predsednika sovjetske federacije Mihaila Gorbačova, predsednik ruske republike Boris Jelcin. S tem ukrepom se je Jelcin odločno postavil po robu odboru za izredno stanje, ki se je z odstavitvijo Gorbačova polastil oblasti v Sovjetski zvezi, ni pa utegnil preprečiti uvajanja izrednega stanja. Jelcin je istočasno pozval vse državljane SZ, naj s stavko in z bojkotom odločno izrazijo svojo obsod-

bo. Med tiskovno konferenco, ki jo je sklical, da bi seznanil javnost z odlokom ruske republike, je Jelcin tudi pozval k enotnosti vseh naprednih in demokratičnih sil proti tistim, ki so s silo prevzeli oblast.

Jelcin je najprej sklical tiskovno konferenco, nato pa iz previdnosti prepustil svojemu glasniku, da je prebral poziv, ki ga je naslovil vsem sovjetskim voditeljem. V tem pozivu med drugim pravi, da je odbor za izredno stanje izvedel desničarski, reakcionarni državni udar. V pozivu, ki sta ga podpisala še predsednik ruske vlade Silajev in predsednik ruskega parlamenta Khasbulatov, je rečeno, da je državni udar poskus omejevanja pravic in svobode narodov Sovjetske zveze in je poudarjeno, da ni naključje, da je bil Gorbačov odstavljen tik pred podpisom sporazuma o novih odnosih med državami Sovjetske zveze.

Jelcinovo stališče sta prva podprla Edvard Ševardnadze in Aleksander Jakovljevič, ki sta bila do pred nedavnim med najbojimi sodelavci odstavljenega predsednika Gorbačova. Ševardnadze in Jakovljevič, ki je pred nekaj dnevi v pogovoru s tujimi novinarji napovedoval možnost državnega udara, sta poudarila, da že prve akcije skupine, ki je prevzela oblast, dokazujejo, da gre za poskus teptanja demokracije. Oba sta izrazila prepričanje, da demokratično krilo sovjetske armade ne bo streljalo na sovjetske ljudi, obenem pa sta apelirala, naj se v vseh zahodnih državah ustanovijo odbori za podporo demokraciji v Sovjetski zvezi.

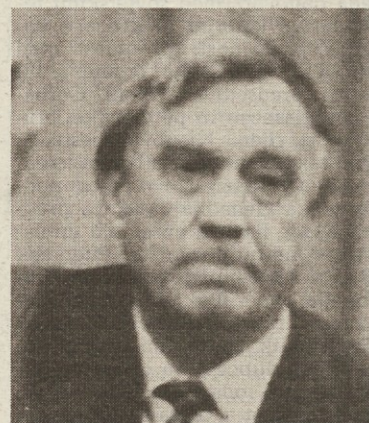
Ševardnadze je v pogovoru z novinarji dodal, da kar se je zgodilo v Sovjetski zvezi, ogroža mir in varnost v svetu. Ševardnadze je dodal, da mu ni še znano, ali so bili vidnejši demokratični voditelji v SZ že aretirani, pripomnil pa je, da si pričakuje vsega.

Podobno stališče je zavzel tudi predsednik Litve Ladsbergis, ki je pozval OZN in druga mednarodna telesa, naj ne dovolijo, da bi se v Sovjetski zvezi ponovila tragedija Madžarske in Češkoslovaške. Zakrbljenost je izrazil tudi predsednik Estonije Savisaar, medtem ko je odstavek Mihaila Gorbačova z zadovoljstvom pozdravil predsednik Azerbajdžana Mutalibov.

Novo vodstvo SZ

Dimitri Jazov

Genadij Janajev

Vladimir Starodubcev

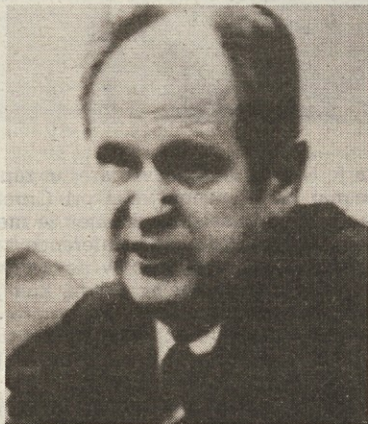
Oleg Baklanov

Valentin Pavlov

Vladimir Krjučkov

Boris Pugo

Aleksandr Tizjakov

MOSKVA — Osmerico, ki je izvedla državni udar vodi Genadij Janajev, ki o sebi trdi, da je »prepričan komunist«, o perestrojki pa zagotavlja, da »ji je služil, ji služi in ji bo vedno služil«. Za izvolitev Janajeva za podpredsednika se je zavzemal sam Gorbačov, ker je hotel imeti ob sebi človeka, »na katerega se lahko zanesel«. Njegova izvolitev leta 1989, ki se je posrečila šele v drugem kolu glasovanj, je povzročila precej hude krvi v parlamentu, saj je Janajev prihajal iz vrst osrednjega političnega aparata. Ustvarila se je tudi koalicija poslancev radikalnih in republikanskih gibanj, z namenom, da onemogoči politični vzpon Janajeva. S tem, da se je Gorbačov osebno zavzel za izvolitev, se je močno izpostavil tako pred politično kot pred vso širšo javnostjo.

Janajev je star 54 let in je bil politično aktiven že od mladih let, najprej kot voditelj mladinske organizacije, nato kot član sindikata. Zaradi dobrega poznavanja nemškega in angleškega jezika je bil imenovan za podpredsednika organizacije za stike s tujino, malo pred izvolitvijo za podpredsednika pa je bil član zunanje komisije vrhovnega sovjeta in predsednik sindikata.

Član osmerice je tudi 67-letni Vladimir Krjučkov, ki je začel politično kariero v senci Jurija Andro-

pova. Tako kot Janajev je tudi Krjučkov podpiral vzpon Gorbačova, sam pa je od tega imel tudi korist. Krjučkov je bil eden od najtesnejših sodelavcev Andropova v letih, ko je slednji vodil KGB. Od njega je prevzel vodstvo obveščevalne službe in nekaterih vzporednih organizacij, leta 1988 pa je v KGB nasledil Viktorja Šebrikova.

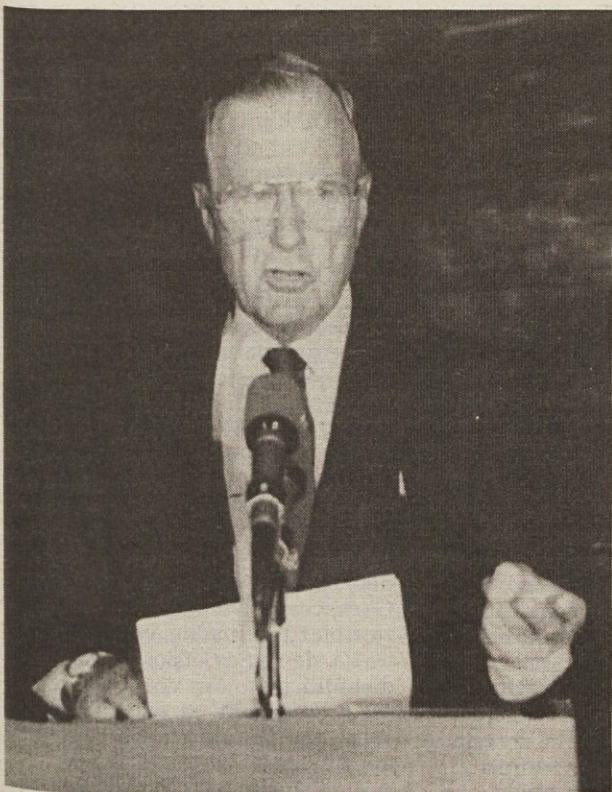
Najbolj znan član osmerice je gotovo general Dimitri Jazov. Star je 68 let in je bil leta 1987 imenovan za obrambnega ministra. Nasledil je Sergeja Solokova. Imenovanje Jazova so tedaj tolmačili kot osebno zmago Gorbačova, saj je postal na tako prestižno in odgovorno mesto človeka, za katerega je menil, »da mu je zvest«. Tudi v tem primeru, tako kot za Janajeva, se je Gorbačov očitno motil.

V »kriznem odboru« so še premier Valentin Pavlov, ki je januarja nasledil Nikolaja Rižkova, podpredsednik odbora za obrambo Oleg Baklanov, predsednik zveze kmetov Vladimir Starodubcev in predsednik združenja državnih podjetij Aleksandr Tizjakov ter Oleg Baklanov. Slednji je bil odgovoren za vojaško industrijo, pred tem pa je vodil ministrstvo za kovinskoindustrijo, kar v bistvu pomeni, da je nadzoroval tudi gradnjo jedrskih raket.

Ameriški predsednik Bush je imel tiskovno konferenco o SZ

Nič pomoči temu režimu!

WASHINGTON — Ameriški predsednik George Bush je zvedel za odstavev sovjetskega liderja Mihajla Gorbačova v prvih jutranjih urah, saj mu jo je navsezgodaj sporočil tajnik za ameriško državno varnost Brent Scowcroft. Bush, ki se trenutno nahaja na kratkem oddihu v svoji poletni rezidenci pri mestecu Kennebunkport v zvezni državi Maine, je takoj sklical tiskovno konferenco, na kateri je pohvalil »človeka velikih sprememb« najprej kot človeka, šele nato kot državnika, ki pa je vseeno izvedel vrsto reform in radikalnih menjav, ki so bile do njegovega prihoda na čelo oblasti v Sovjetski zvezi nepojmljive.

Bush je nato izrazil svojo zaskrbljenost nad nastalim položajem v Sovjetski zvezi, katerega še ni mogoče oceniti, nato pa je ostro kritiziral trd in neopravičljiv poseg »kriznega štaba« v Sovjetski zvezi, ki se je odločil za tako usoden korak. Ameriški predsednik je namreč dejal, da je državni udar v Sovjetski zvezi povsem protustaven, prav zato pa ne bodo ZDA »gospodarsko pomagale režimu, ki se je povzpел na oblast z diktatorskimi in protustavnimi sistemi.«

Ameriški predsednik je sicer v istem mahu zagotovil, da se bo procedura o ratifikaciji pogodb o medsebojnem razoroževanju nadaljevala, saj »nočemo, da bi prišlo do ponovne hladne vojne med obema svetovnima velesilama.« »Odstavev Gorbačova bo imela hude

posledice tako na notranje politično stanje v SZ, kot tudi na odnose med Sovjetsko zvezo in ostalimi državami,« je nadaljeval Bush.

»Sedaj bomo sledili razvojem dogodkov, vendar pa je naše stališče jasno. Ne smemo niti pozabiti, kako se je SZ pod vodstvom Gorbačova trudila, da bi skupno z ZDA in drugimi državami vzpostavila red na bližnjem vzhodu po okupaciji Kuvajta,« je še dajal ameriški predsednik, ki se je tudi spomnil zadnjega srečanja z Gorbačovom zadnje dni julija v Moskvi. »Takrat mi ni sovjetski voditelj ničesar omenil o možnosti državnega udara, pa tudi ameriška protivohunska služba ni zaznala nobenih znakov o bližnjem puču. Sicer pa lahko državni udari tudi spodletijo...«

»Ta državni udar lahko ima hude posledice na odnose med ZDA in SZ, saj bomo dobro premislili vsako skupno akcijo ali mednarodni ukrep,« je še dejal George Bush. »Posvetoval sem se že z nemškim kanclerjem Helmutom Kohlom, francoskim predsednikom Mitterrandom in z britanskim predsednikom vlade Johnom Majorjem, vendar pa se še nismo domeni o kakšni skupni strategiji. Vsi pa smo si enotni v tem, da je to državni udar, katerega je »krizni štab« izvedel z odločilno pomočjo vohunske službe KGB in Rdeče armade,« je še poudaril George Bush ter tako zaključil improvizirano tiskovno konferenco, kateri je z izrednim zanimanjem sledil ves svet.

Izjava zunanjega ministrstva Slovenije

LJUBLJANA — Zunanje ministrstvo Republike Slovenije je v zvezi z najnovejšimi dogodki v Sovjetski zvezi izdalo sporočilo z naslednjo vsebino:

»Državni udar v Sovjetski zvezi lahko pomeni dramatičen in daljnosežen poseg v postkomunistične procese v sami SZ, neizogiben pa je tudi vpliv sovjetskih dogajanj na druge vzhodne in srednjeevropske države z novonastajajočimi demokracijami. Pričakovati je, da bodo spremembe v SZ pripeljale do pretresov v procesu popuščanja napetosti v svetu. Ni dvoma, da destabilizirana Sovjetska zveza z ogromnimi nuklearnimi in drugimi vojaškimi potenciali lahko pomeni grožnjo svetovni ureditvi na političnem in gospodarskem področju. Končno, položaj v SFRJ, agresivnost dogmatičnih sil in njihovo stalno spogledovanje z možnostjo restavracije totalitarizma, nas utrjuje v prepričanju, da mora Republika Slovenija pospešiti proces razdružitve in si čimprej pridobiti mednarodno priznanje. Le tako lahko zmanjšamo nevarnost z gledovanja teh sil z njihovimi morebitnimi vzorniki v SZ.«

Evropa zaskrbljena za nadaljnji razplet

BRUSELJ — Odstavev Gorbačova je v Evropi sprožila plaz zaskrbljenih in istočasno previdnih komentarjev. Povsod čakajo, kaj se bo še zgodilo, ob tem pa potekajo mrzlični - za zdaj telefonski - pogovori med državniki zahodne Evrope. Na pobudo predsednika ministrskega sveta ES van den Broeka se bodo danes v Haagu zbrali zunanji ministri dvanajsterice, da se dogovorijo »kaj storiti« in to kar zadeva zavzetje političnega stališča kakor tudi program gospodarskega sodelovanja, ki naj bi se nadaljevalo pod pogojem, da ES iz Moskve dobi trdna zagotovila, da zamenjava oblasti v SZ ne bo vplivala na končne cilje Gorbačevove perestrojke. S tem v zvezi je predsednik Evropske komisije Delors izjavil, da bo komisija upoštevala vsak sklep dvanajsterice, da pa za zdaj ni bila sprejeta še nikakršna odločitev o morebitni zamrznitvi pomoči in tehničnega ter gospodarskega sodelovanja med ES in SZ.

Francoski predsednik Mitterrand in britanski premier Major pa sta se po telefonski pogovoru o možnosti sklica šefov držav dvanajsterice. O zaskrbljujočih dogodkih v SZ sta se oba telefonsko pogovarjala tudi s predsednikom ZDA Bushem in nemškim kanclerjem Kohlom. Kohl je včeraj prekinil svoje počitnice v Avstriji in se je takoj vrnil v Bonn, veliko zaskrbljenost zaradi dogodkov v SZ pa je že izrazila nemška vlada. Šef nemške diplomacije Genscher pa je vse skupaj ocenil za »alarmantno«, istočasno pa je poudaril, da od Moskve pričakuje dosledno spoštovanje dogovorov in obveznosti na mednarodnem področju.

Podobno stališče je zavzel tudi britanski premier Major, ki je dejal, da je bil Gorbačev zamenjan »z neustavnim prevzemom oblasti«. Major je tudi izrazil strah, da ne bi prišlo do obnovitve hladne vojne. Bivša britanska ministrska predsednica Margaret Thatcher pa je pozvala prebivalce SZ, da na ulicah branijo demokracijo, od Velike Britanije in Nata pa je zahtevala, da takoj ustavijo program krčenja oborožitve. O tem pri Natu za zdaj še niso govorili, vendar pa je generalni sekretar Nata Woerner izrazil »veliko zaskrbljenost.« Povedal je tudi, da »zavezniki pazljivo spremljajo razvoj dogodkov in stalno izmenjujejo informacije in ocene položaja po odstavitvi Gorbačova.«

»Sem presenečen, užaloščen in zaskrbljen,« so bile prve besede ministrskega predsednika Giulia Andreottija, ki je ob tem še dejal, da so bile vsem znane težave, s katerimi se je soočal Gorbačov in da si zato ne zna predstavljati, kako jih bo lahko premagal novi predsednik, »ki nima takega mednarodnega ugleda, kot ga je imel Gorbačov.« Andreotti je še povedal, da je dobil informacije, da naj bi bil vzrok za udar načrt za nov sporazum med sovjetskimi republikami.

Vatikan je prvi komentar prepusil svojemu glasniku Joaquinu Navarru, ki je ob citiranju uradnega sporočila iz Moskve izrazil upanje, »da bo Gorbačov čimprej okreval in da se bodo procesi, ki so v zadnjih letih ne le v vzhodni Evropi temveč tudi na med-

narodnem prizorišču prinesli mnogo pozitivnega.« V zvezi s tem je Navarro omenil sporazum o zmanjšanju strateške oborožitve in pa predvsem proces popuščanja napetosti in stalnega dialoga.

Avstrijski kancler Vranitzky je za državni radio povedal, da so procesi, ki jih je za demokracijo in svobodo začel Gorbačev, nezaustavljivi. »Vsega ne bodo mogli prekinati in zato še vedno ostaja iskrica upanja za prihodnost,« je še dejal avstrijski kancler, ki pa je tudi poudaril, da je treba še videti, če gre za definitivno odstranitev Gorbačova, kakšna bo nova sovjetska garnitura, ki ga bo nasledila, in kakšna bo mednarodna vloga Sovjetske zveze. Po mnenju avstrijskega zunanjega ministra Mocka pa bo odstranitev Gorbačova občutno zamajala evropsko in svetovno gospodarsko ter politično stabilnost.

Nizozemski zunanji minister in predsedujoči v ES van den Broek pa je dejal, da je pesimist, kar zadeva nadaljnji razvoj dogodkov v SZ. Izrazil je upanje, da da ne bo prišlo do izbruha nasilja, istočasno pa je izrazil tudi strah, da vse to, kar se je zgodilo v Sovjetski zvezi, lahko ponovno prikljiče v spomin stare napetosti med Vzhodom in Zahodom s spremljajočo hladno vojno. Van den Broek je še dejal, da bo ES storila vse, da se stari časi povrnejo.

Skoraj povsod v svetu gledajo z zaskrbljenostjo na Moskvo

NEW YORK — Svet je z veliko zaskrbljenostjo sprejel vest o odstavitvi Mihaila Gorbačova. Predvsem se vsi sprašujejo, kako bo s procesom popuščanja napetosti v mednarodnih odnosih ter kako bo z glasnostjo in perestrojko na področju notranje politike.

Se najbolj so zaskrbljeni v nekdanjih sovjetskih satelitskih državah, v državah tako imenovanega realnega socializma. Poljski predsednik Lech Walesa je takoj zjutraj telefoniral nekdanjemu predsedniku države Jaruzelskemu in se z njim posvetoval. Položaj v Sovjetski zvezi, meni Walesa, bi utegnil vplivati na odnose med našima dvema državama. Poljska se zavzema za ohranitev dobrih in prijateljskih odnosov s SZ, s svoje strani pa bo nadaljevala po poti krepitve demokracije in obnove njenega gospodarstva, je dejal Walesa.

Takoj po objavi vesti o državnem udaru v Moskvi so se sestali najvišji predstavniki madžarske vlade in države. O poteku sestanka in uradnih vestih, v Budimpešti na svak način vlada, kot so ga označili, napet mir. V teku noči bi madžarska vlada morala objaviti svoje stališče do dogodkov v Sovjetski zvezi.

Tudi v Romuniji sledijo dogodkom v Moskvi z zaskrbljenostjo in z veliko pozornostjo. Romunska vlada je v stalnem stiku s svojim predstavništvom v

RIM — Dogodki v Sovjetski zvezi so prekinili počitniško vzdušje, ki je komaj nekaj dni zajelo italijansko politiko. Že včeraj so se zvrstile izjave vseh političnih predstavnikov, predsednika države in mnogih poznavalcev sovjetske zgodovine in politike. Pri nekaterih glavnih dnevnikih so se odločili za posebne popoldanske izdaje, radio in televizija pa sta sproti obveščala o pomembnejših dogodkih.

Predsednik Cossiga, ki je na počitnicah v Pian del Cansiglio, je v pogovoru z novinarji izrekel veliko zaskrbljenost zaradi vesti, ki prihajajo iz SZ. »Upam, da bodo spoštovali dogovore, ki so jih podpisali v Parizu in tudi tiste, ki se

V bivši Vzhodni Nemčiji ostalo več sto tisočev vojakov in civilistov

BERLIN — Na območju bivše Vzhodne Nemčije je ostalo še skoraj 273 tisoč vojakov in 188 tisoč civilistov. Vsi čakajo na vrnitev v domovino, kot predvidevajo dogovori, ki so jih podpisali po združitvi obeh Nemčij. Vsi, vojaki in civilisti, bi se morali vrniti domov do konca leta 1994. Zaradi zapletov v SZ je sedaj njihova vrnitev pod vprašajem.

Rdeča armada, ki je ostala na ozemlju Nemške demokratične republike po koncu druge svetovne vojne, je v izrednih okoliščinah lahko razpolagala s 380 tisoč vojakov. Še oktobra lani jih je bilo v raznih oporiščih več kot tristo tisoč, civilistov pa je bilo 210 tisoč.

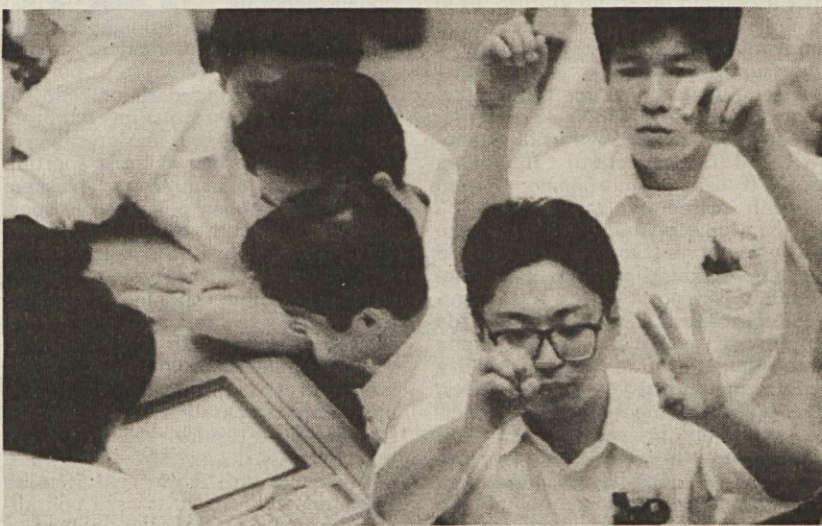
Moskvi. Napovedana je seja najvišjih romunskih funkcionarjev, na kateri bodo proučili položaj po odstavitvi Mihaila Gorbačova. Radio je sicer dal vest o dogodkih v Moskvi, da sedaj pa še ni bilo nobenih uradnih komentarjev.

Niti Kitajska še ni reagirala na zamenjavo v vodstvu SZ, nobena skrivnost pa ni, da so kitajski voditelji gledali od vedno dokaj negativno na procese, ki jih je sprožil Gorbačov.

S posebno zaskrbljenostjo sledijo poteku dogodkov v Moskvi v Izraelu. Zunanji minister Levy je v svoji prvi izjavi poudaril, da ga skrbita dva sklopa vprašanj: prvi je povezan s konferenco o bližnjem vzhodu, kjer bi SZ morala biti skupaj z ZDA ena od pokroviteljic, drugi pa zadeva nadaljevanje izseljevanja sovjetskih Židov v Izrael.

V valu zaskrbljenih izjav, ki prihajajo od vsehovsod, gre zabeležiti tri razglašene note. Prva prihaja iz Bagdada, kjer so z zadovoljstvom pozdravili konec politike perestrojke, drugi prihaja iz vrst Palestincev, ki so zavzeli podobno stališče, tretje pa prihaja iz Libije, kjer je Gadafi pozdravlja državni udar in izraža upanje, da bo SZ spet pridobila na ugledu, ki so ga »umazane imperialistične noge« po-teptale.

Svetovni borzni trg na Zahodu je včeraj zajel pravi pretres

MILAN, LONDON — Svetovni borzni trg je ob odstavitvi Gorbačova doživel pravi šok, saj je vrednost delnic padla na praktično vseh največjih borznih središčih na Zahodu. Začel se je tudi množični nakup dolarja z neizogibno posledico povečanja vrednosti te valute. Z njim se je povečala tudi cena zlata. Sicer pa so spremembe še delno omejene, saj so borzni operaterji še previdni in čakajo na razvoj dogodkov. Vsekakor pa izvedenci trdijo, da je včerajšnji borzni pretres hujši od padca borznih vrednosti iz leta 1987. Tudi v Milanu so gospodarstveniki zelo zaskrbljeni. Italija je namreč po prihodu Gorbačova na oblast zelo popostrila gospodarske izmenjave s SZ, sedaj pa cene delnic nekaterih vodilnih italijanskih tvrdk (med katerimi tudi Fiat, ki je včeraj izgubil kar 6 odstotkov) neizprosno padajo.

Na sliki AP: na borzi v Tokiu je Gorbačevova odstranitev povzročila pravi preplah...

Tržaški odmevi na odstavitev Gorbačova in državni udar v Sovjetski zvezi

Obsodba tržaških političnih strank

Vest o odstavitvi Mihaila Gorbačova in državnem udaru v Sovjetski zvezi je včeraj že v dopoldanskih urah predramila od velikega šmarna še dokaj zaspano tržaško politično življenje. Številne politične in družbene sile in posamezniki so v lastnih tiskovnih sporočilih izrazile zaskrbljenost nad položajem v Sovjetski zvezi, obenem pa tudi upanje, da bi se vsa zadeva čimprej ugodno razjasnila.

Pokrajinsko tajništvo Demokratične stranke leve v svojem komunikativnem ugotavlja, da odpira državni udar nov dramatični položaj v Sovjetski zvezi, ki pa bo imel svoj odsev tudi v ostalem svetu. Tisti, kar se je dogodilo v Moskvi je povsem neodgovorno dejanje, pripominja pokrajinsko tajništvo DSL, državni udar pa ne bo rešil ničesar: ne bo olajšal prehoda k različnemu socioekonomskemu sistemu in bo le poostrel problem, s katerimi se tačas ubadajo različne republike, ki sestavljajo Sovjetsko zvezo. Obenem obstaja možnost, da se bo odjuga na mednarodnem področju zaustavila in da s tem spet pridejo do veljave tisti, ki se zavzemajo za politiko dveh nasprotujočih si blokov.

Demokratska stranka leve je za danes popoldne ob 18. uri sklicala na lastnem sedežu v Ul. S. Spiridione 7 (3. nadstropje) srečanje, na katerem bo govor o najnovejših dogodkih v Sovjetski zvezi.

Pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti Mirolj Opelt je v izjavi za tisk poudaril, da tanki ne morejo več rušiti svobode, demokracije in narodnostnih pravic. Tudi ne morejo graditi gospodarstva in rešiti socialnih problemov, še zlasti pa ne morejo nič proti ljudski volji. Le-to lahko zadušijo za nekaj časa, vendar poti nazaj ni: ne v Sovjetski zvezi, ne drugod, je izjavil pokrajinski tajnik SSK.

Poslanec DSL Willer Bordon ugotavlja, da je ob najnovejših dogodkih v Sovjetski zvezi potrebno čimprej enotno obsoditi to nedopustno dejanje. Poseg po protizakonični vojaški sili uvršča konservativne sile v Sovjetski zvezi med reakcionarne in protidemokratske sile. Dramatični položaj v Sovjetski zvezi bi lahko hudo ogrozil tudi tisti izjemni proces mednarodnega popuščanja, ki ga je tako uspešno gradil Gorbačov. Posl. Bordon pa obenem ugotavlja, da noben reakcionarni poseg ne bo mogel zavrteti nazaj kazalce na uri zgodovine.

Evropski poslanec DSL Giorgio Rossetti v svoji izjavi ugotavlja, da je demokratični razvoj v Sovjetski zvezi ovirala ne le globoka gospodarska kriza, pač pa predvsem že nekaj desetletij trajajoča skleroza demokratičnega življenja. Gorbačovova šok terapija, s katero je želel voditelj zagotoviti državi nove, dinamične perspektive, je gotovo požela izjemne uspehe na mednarodnem področju, na notranjem pa je naletela na mnogo težav. Interesi in privilegiji nekdanjih privilegiranih slojev so hoteli na vsak način zaustaviti prenovitev, kar je tudi privedlo do tragičnega državnega udara in pahnilo državo spet v mrak totalitarizma. Ob vsem tem se morata Evropa in Zahod vprašati, ali sta storila vse, da bi lahko pravočasno preprečila tak epilog, Rossetti pa zaključuje svojo izjavo s pozivom vladam evropskih držav, naj se s svojim pritiskom zavamejo za vrnitev demokracije v Sovjetsko zvezo.

Predsednik odbora tržaške federacije DSL Claudio Tonel ugotavlja, da odstavitev Gorbačova v mnogočem spominja na »upokojitev Nikite Kruščova«. S tem zapuška svetovno politično sceno veliko upanje človeštva, protagonist nepozabnega bienija 1989/90, bорец za mir in za mednarodno sodelovanje, namesto njega pa se odpirajo črne perspektive ne le za Sovjetsko zvezo pač pa za ves svet.

Tržaški podžupan De Gioia, ki opravlja ta čas županske funkcije, je v svoji izjavi podčrtal, da z nestrpnostjo sledi sosledici dogodkov v Sovjetski zvezi, in to ne le zaradi hudih političnih posledic v Sovjetski zvezi, pač pa tudi zaradi odseva le-teh v drugih državah, in to še posebej v bližnji Jugoslaviji, ki je že na robu državljanske vojne. De Gioia je zato najavil, da bo občinski odbor na svoji jutrišnji seji razpravljal o možnosti skicanja posebne seje tržaškega občinskega sveta, na kateri naj bi posebej razpravljali o položaju v Sovjetski zvezi.

Deželni tajnik CGIL Pasqual v svojem sporočilu poudarja, da sindikalno gibanje v Furlaniji-Juljski krajini trdno obsoja državni udar v Sovjetski zvezi in zahteva od deželnega odbora naj poseže pri vsedržavni vladi, da bi čimprej ustrezno posegla in osamila reakcionarje v SZ. Pasqual obenem meni, da je sedaj potrebna največja mobilizacija delavskih sil, da bi s svojim pritiskom spet dali glas in upanje sovjetskimi demokratičnim silam, ki se borijo za politiko razorožitve in miru.

Žalost in zaskrbljenost...

Nekaj ne samo emotivnih reakcij bralcev na dogajanja v SZ

Udarec je bil resnično zelo hud. Nekateri so novico izvedeli v prvih jutranjih poročilih, drugi pa, ko so se opoldan vrnili domov na kosilo. Ne glede na ideološka prepričanja so vsi močno zaskrbljeni s tem, kar se je zgodilo v Sovjetski zvezi z odstavitvijo Mihaila Gorbačova. Velika zaskrbljenost je tudi glede njegove usode. Ko je vest prišla v redakcijo smo v časnikarski naglici izvedli mini-anke to med naključno izbranimi našimi bralci, da bi slišali njihova mnenja. Vesti so sicer še zelo pomanjkljive, po televizijskih in radijskih mrežah je bilo slišati vrsto komentarjev, skupni imenovalec, ki jih je povezoval, pa je možno povezati v misli, da bo imel ta pravi državni udar zelo hude posledice ne samo v Sovjetski zvezi, ampak tudi v svetovnih ravnesjih in nenazadnje bo gotovo vplival tudi na položaj v Jugoslaviji.

Prvega, ki smo ga slišali, je **Radivoj Čač** iz Bazovice, uslužbenec ZTT. Ugotavlja, da je do tega prišlo takoj po tem, ko so se stvari začele pomirjati in v svojem razmišljanju dodaja, da bodo ti dogodki negativno vplivali na svetovno politiko. Ko so se začele izvajati reforme, pravi, so Gorbačova »blokiral«, kar je zaskrbljujoče. Celotno zadeva seveda spremlja z veliko zaskrbljenostjo. Vesti so sicer pomanjkljive, zaradi česar je tudi zaskrbljenost zelo velika. **Edi Bukavec** s Proseka, tajnik KZ, ima občutek prizadetosti. Če je šlo v resnici za vojaški udar, je to pravi napad na demokracijo, prizadeti so bili napor, da bi bila premoščena sedanja blokovska politika. Gorbačov je bil politik, dodaja, ki je delal v tej smeri, zaradi česar je ta pot posejana s številnimi zaprekami.

Dolgoletni kulturni delavec **Ferdinand Bogatec**, ki ga vsako jutro vidimo pred kriškim spomenikom padlim, kateremu posveča veliko svojega prostega časa, je malce drugačega mnenja. Da so Gorbačova aretirali ni prav, meni. Po njegovem mnenju pa se je morda nekoliko prenačil, ker je kar na-

enkrat »odprl« državo. Biti bi moral previdnejši. V svojem sicer zaslužnem delu je verjetno napravil kakšno napako, ki mu je njegovi nasprotniki niso prizanesli. Tudi neutrudljiva openska kulturna delavka **Stanka Hrovatin** je pričakovala, da se bodo dogodki razvili v tej smeri. Vest je izvedela, ko je prišla opoldan domov, tako da si še ni ustvarila točnejše slike o tem, kar se dogaja v Sovjetski zvezi.

Suzi Pertot je veliko ur včerajšnjega dne preživela pred radijskim sprejemnikom in televizijo. Dogodki jo zaskrbljujejo. Ta njen »strah« se je začel z vojno v Zalivu, nato je položaj prekipel v Sloveniji in Jugoslaviji, sedaj pa še v Sovjetski zvezi. Zadovoljna je sicer, da so padli stalinistični režimi, pri čemer pa tudi ugotavlja, da ti procesi ne prinašajo s seboj samo pozitivnih, ampak tudi negativne posledice. Po njenem mnenju bodo ti dogodki močno vplivali na svetovna ravnesja, na razorožitev in nenazadnje tudi na Jugoslavijo. Gorbačov je z začetkom izvajanja reform, ugotavlja vinogradnik **Zoran Parovel**, začel izboljševati kakovost življenja ljudi. Očitno si je ustvaril veliko sovražnikov, v tem trenutku pa je gotovo vojska pritisnila. Ne zna pa si razložiti, kako se je desnica v SZ tako okrepila, ko je do včerajšnjega dne vladal komunistični režim. Tudi v njegovih besedah je bilo čutiti veliko zaskrbljenost.

Adriano Kalc s Padrič je vidil zelo »črno«. Gorbačov je navsezadnje nekaj naredil in v sedanjem trenutku ni mogoče predvideti, kako se bo končala celotna zadeva. Iz njegovih ust smo prvič slišali besedo fašizem, ki se po njegovem mnenju v Sovjetski zvezi pojavlja na obzorju. Bivši pokrajinski odbornik in sedaj vrtnar **Marcelo Čok** s predmestja, ne zna kaj bi rekel. Ne zaradi nepoznavanja dogajanja, ampak zaradi velike zaskrbljenosti. Njegovo mnenja je, da bo z Gorbačovovo odstavitvijo vse razpadlo, kar je sam uvedel. Tudi on je mnenja, da se je ta pro-

ces odvijal prehitro, tako da privilegiranci niso hoteli sprejeti takih korenitih sprememb in ga v bistvu odstavili. Mnenja je še, da Gorbačov je zaključil svojo politično kariero.

Po mnenju **Miloša Kralja** s Slivnega je treba kot osnovo upoštevati kompleksno situacijo SZ s številnimi republikami in manjšinami, zaradi česar je težko uskladiti interese in potrebe teh subjektov. Za vsem tem se skrivajo veliki interesi, ne gre pa pozabiti, da so ZDA razdeljene v številne države, so pa ekonomsko močne, medtem ko ima SZ precejšnje težave. Za nove odnose v svetu, dodaja, je prav govovo Gorbačov tisti, ki je »plačal«. Športni delavec iz Križa **Angel Tence** poudarja, da gre za žalosten pojav, ko se po ulicah Moskve vidijo oklopna vozila. Dodaja, da je Gorbačov v veliki meri prispeval za ublažitev hladne vojne in ugotavlja, da se Sovjetska zveza s temi dogodki ponovno vrača v mračne čase. Predvsem pa ga žalosti dejstvo, da mnenje ljudstva ni bilo upoštevano.

Tudi **Josip Sancin**, vinogradnik z dolinskega območja je zaskrbljen. Vse skupaj mu je nerodno in želel bi, da bi bil mir. O teh stvareh pa sklepajo »visoke glave«, meni in dodaja, da bo nastal podoban »prepir« kot na Hrvaškem. Gorbačov je delal za mir in razorožitev, zaradi česar je vse tako žalostno. Vsekakor se napovedujejo črni časi. Tudi dolgoletni trebenški politični delavec **Lucijan Padovan** z žalostjo spremlja te dogodke. Ko se je v tej državi nekaj popravljalo, dodaja, se ruši vse, kar je bilo storjeno dobrega, posledice pa bo občutil cel svet. Po njegovem gre za notranje bitke med stari stalinisti, ki se poleg tega upirajo reformam. Padovan je tudi izrazil željo, da bi ti dogodki ne zaostriili odnosov med velesilama, kar bi imelo zelo hude posledice.

Nekaj mnenj, tudi različnih ocen, vsi skupaj pa obsojajo ta državni udar in odstavitev Gorbačova.

ALEKSANDER SIRK

Intervju s tržaškim pokrajinskim odbornikom za kulturo, turizem in šport Dello Russom

Bogata bera Pokrajine na kulturnem področju

V razvejani dejavnosti tržaške Pokrajinske uprave ima področje kulture, turizma in športa pomembno mesto, ki je v zadnjih letih pridobilo še večjo vlogo, saj je ta ustanova prevzela nekatere pristojnosti, ki jih je prej opravljala Dežela. Resor vodi odbornik Raffaele dello Russo, ki je tako opasal delovanje in načrte Pokrajine.

»Na Pokrajini vodim odborništvo za kulturo, turizem, šport in prosti čas: poudaril bi rad, da so zame ti štirje pojmi tesno povezani - kultura in šport so namreč pogostoma gibalo turizma, šport in turizem pa po svoje spet ustvarjajo določeno kulturo. In to je tudi usmeritev, h kateri teži naše delovanje. Poleg tega je Pokrajina tudi članica Odbora Trst 2000, v katerem sodelujejo tudi druge tržaške javne ustanove, kot so Občina Trst, Trgovinska zbornica, Letovišarska ustanova, CONI in Promotrieste. Cilj Odbora je zlasti usklajevanje pomembnejših športnih prireditev, za nekatere pa celo sam daje pobudo, kot je, denimo svetovno prvenstvo prvega razreda off-shore, s katerim se bo konec septembra Trst postavil v središče svetovne pozornosti. Omenil bi še rad, da se pravkar končuje jadrnalna regata okrog Italije, ki jo je Odbor priredil v sodelovanju z društvom Società Tries-tina della Vela, medtem ko je v začetku poletja bilo pri nas v gosteh okoli 300 čeških in slovaških dijakov v okviru prireditve Trst kliče Evropo.

Na ta način imajo razne pobude veliko več možnosti in se seveda izognemo nevarnosti, da bi različne ustanove prireale slične pobude, poleg tega bolj smotrno upravljamo javni denar, kot določa tudi pred kratkim odobren zakon 142 o reformi krajevnih ustanov.

Odborik Dello Russo poudarja, da je Pokrajina vmesna ustanova med Deželo in Občinami, njene pristojnosti pa zadevajo predvsem načrtovanje in usklajevanje. Sedaj je dokončno prešlo v pristojnost Pokrajini veliko nalog, ki jih je doslej opravljala Dežela, zato se

je izredno povečala njihova institucionalna dejavnost na tem področju, kar seveda pomeni tudi veliko dela za osebe. Pokrajine sedaj dodeljujejo prispevke za kulturno dejavnost, za športno in rekreacijsko dejavnost, za športno in rekreacijsko opremo ter za športne objekte. To pomeni, da je treba preučiti celo goro prošelj, kljub temu je odborništvo skoraj v celoti izpeljalo načrt, ki si ga je zastavila za to leto, pa čeprav bi za redno delovanje pravzparav potrebovalo še vsaj tri dodatne kvalificirane uslužbenke.

»Naš pristop je vedno mangerski,« dodaja odbornik Dello Russo, »skušamo namreč sestaviti usklajen mozaik dejavnosti in združiti različne pristojnosti odborništva. V zvezi s športnim resorjem, bi rad poudaril odločno sodelovanje s pokrajinskim odborom CONI. S katerim skušamo uresničevati namenske posege v korist športnih združenj. To je namreč na Tržaškem izredno pomemben pojav, saj je športnih in kulturnih društev približno 900. Decembra 1988 je Pokrajina izdala podrobno raziskavo o tukajšnjih športnih društvih, ki ji je dve leti pozneje sledila še drobna knjižica Franca Del Campa na isto tematiko Šport v zrcalu, omeniti pa je treba tudi posvet o društvenem športnem delovanju v tržaški pokrajinski stvarnosti, ki sta jo oktobra 1990 priredila Pokrajina in CONI.

V zvezi s turističnim sektorjem se Pokrajina trudi, da bi tržaška pokrajina čimprej pridobila pomembnejše mesto, do katerega ima pravico tako zaradi svoje zemljepisne lege kot zaradi svojega kozmopolitskega značaja, nadaljuje odbornik. »Mesto, kakršno je Trst, nikakor ne sme zanemarjati turizma, ki bi lahko postal ena vodilnih dejavnosti v tukajšnjem gospodarstvu. Ena izmed najbolj zanimivih usmeritev je vsekakor kongresni turizem, katerega zametki v Trstu že obstajajo. Skupaj z drugimi ustanovami je Pokrajina članica Convention Bu-

reaue, ki je lanskega oktobra priredil poglobljen posvet o razvojnih strategijah turističnega sektorja. S svoje strani je naše odborništvo, v sodelovanju z odborništvom za javna dela, ki ga vodi arh. Giorgio Berni, poverilo specializirani družbi študijo o cestnih in turističnih napisih in oznakah. Poleg tega naj omenim, da Pokrajina skupaj z ministrstvom za vojno mornarico in s pomočjo mladinske zadruge upravlja Svetilnik zmage, ki je vsekakor ena najzanimivejših turističnih točk v našem mestu. Zlasti pa bi omenil, da je odborništvo pripravilo 40 minut dolg video film o turistični ponudbi Trsta, mesta v srcu Evrope. Film je po mojem izredno lep, sicer pa bodo o tem lahko vsi sami presodili, saj ga bomo prav kmalu predstavili javnosti,« je še pribil odbornik Dello Russo.

Pokrajina Trst je v zadnjih letih okrepila svojo načrtovalno in usklajevalno vlogo tudi na področju kulture, poleg tega pa tudi neposredno posega v tukajšnje kulturno in umetniško delovanje. Pred leti je priredila v bivših Konjušnicah v Miramaru razstavo o Maksimilijanu, nato še razstavo o velikem arhitektu Maksu Fbianiju, vsi pa se verjetno še spominjajo lanske razstave o bivalni kulturi na obrobju cesarstva.

»Letos smo nameravali prirediti razstavo o ikonah, saj obstaja v Trstu pomembna zbirka,« pravi pokrajinski odbornik Raffaele Dello Russo, »vendar nam žal to ni uspelo predvsem zaradi pomanjkanja oseba. Pokrajina namreč ne poverja prirejanja razstav drugim organizacijam, temveč zanje poskrbi v prvi osebi. Načrta vsekakor nismo zavrgli in ga nameravamo čimprej uresničiti. Poleg tega preučujemo možnost, da bi v sodelovanju z Občino Trst priredili razstavo o Pietru Nobilu, arhitektu cesarstva.

Tudi na področju glasbe in filma je delovanje Pokrajine zanimivo. »Od 15. oktobra do 26. novembra bomo v avditoriju Muzeja Revoltella v sodelovanju z Gledališčem Verdi in Krožkom

za kulturo in umetnost priredili niz trinajstih koncertov z naslovom Mladi glasbeni talenti,« je opozoril odbornik Dello Russo. »To bo pomembna prireditev, saj bodo prvič po štiridesetih letih v Trstu zopet izvedeni vsi Beethovnovi kvarteti. Drugi del niza pa bosta priredili Scuola di Musica iz Fiesol in devinski Zavod združenega sveta. Konec leta pa bo že tretje leto zapored niz Božičnih koncertov« je še dodal Dello Russo.

»Sicer se naša dejavnost na glasbenem področju ne omejuje le na koncerte, pomemben je tudi naš doprinos k raziskovalni dejavnosti. Leta 1988 je izšla Raziskava o glasbenem življenju v Trstu od leta 1750 do leta 1950, ki jo je spisal Giuseppe Radole. Rad bi poudaril, da je za to knjigo dal pobudo že moj predhodnik Zorko Harej,« je nadaljeval pokrajinski odbornik. »Sedaj je v tisku še drugi del raziskave, ki bo obsegal obdobje od leta 1951 do današnjih dni, to pomeni, da bo obravnaval sodobne in že živeče tržaške glasbenike, ki jim doslej še ni bila izkazana tolikšna pozornost. Giuseppe Radole je seveda avtor tudi te knjige.

»Prej sem omenil tudi filmsko dejavnost,« je povzel naš sogovornik. »Letos bo že tretje filmsko srečanje Alpe-Adria, pri katerem sodeluje tudi Pokrajina z nalogo, da skrbi za informativni pregled kinematografij tega področja. V tej zvezi bi rad poudaril, da je ta pobuda zrastle prav zahvaljujoč se podpori Pokrajinske uprave.

Kultura seveda ne obsega umetnosti, temveč tudi druga področja človeškega delovanja, ki jih uvrščamo med humanistične vede. Mednje spada tudi štiriletna raziskava o Trstu v vojni na pobudo Pokrajine v sodelovanju z deželnim Inštitutom za zgodovino osvobodilnega gibanja. »Letos je izšlo prvi zvezek o prvem letu dela,« je povedal Dello Russo. »Predstavili smo ga letos pomladi na mednarodnem posvetu res uspešnem. Raziskovanje se seveda nadaljuje in kmalu bosta izšla še dva zvezka.

»Med ostalimi kulturnimi pobudami bi še navedel še posebne prispevke štirim večjim tržaškim gledališčem, to so Verdi, Tržaško stalno gledališče, La Contrada in seveda Slovensko stalno gledališče, za mladini namenjeno dejavnost,« je odbornik zaključil svoje naštevanje. »Omenil pa bi rad še vprašanje dveh razstavnih struktur, s katerimi Pokrajina razpolaga, pa jih ne izkorišča v zadostni meri, to sta kraški muzej in razstavna dvoranica na Trgu Vittorija Veneto. Prvega dajemo na razpolago raznim društvom: letos bo zadruha Naš Kras v njem priredila pokrajinsko vinsko razstavo. Za dvoranico v središču mesta pa zbiramo vsa potrebna dovoljenja.

Odbornik Dello Russo je pristojen tudi za mladinsko problematiko. »Naša najpomembnejša pobuda na tem področju je ustanovitev posebne Agencije za mlade. Njeo delovanje go, steklo sredi 1992 in morda celo prej, finančna sredstva pa bosta prispevala Pokrajina in Sklad za Trst. Njena glavna naloga bo nuditi mladim informacije z vseh področij,« je povedal odbornik.

»Sicer pa so naše pobude za mlade raznolike. Naj omenim le, da smo leta 1989 v sodelovanju s pokrajinskim odborništvom za kmetijstvo in okolje sponzorizirali zanimivo knjižico o Krasu, ki jo je pripravil, tedaj le deset let stari Moreno Gherlizza.« Dežela je Pokrajini predala pristojnost, da dodeljuje prispevke kulturnim in športnim društvom na podlagi deželnih zakonov. Lani ni šlo ravno brez zapletov in društvu so prispevke prejeli s precejšnjo zamudo. Kako pa smo tudi deželno nakazilo, tako da bo globalni osnutek sprejet še pred prejem avgusta, društva pa bodo prejeli prispevke veliko prej kot lani,« je odgovoril pokrajinski odbornik Raffaele Dello Russo. (bov)

Po razsodbi Deželnega upravnega sodišča Občina Trst in Dežela iščeta skupne rešitve

V zvezi z razveljavitvijo 25. variente tržaškega urbanističnega načrta, ki jo je s sklepom ukinilo Deželno upravno sodišče, so se včeraj sestali predstavniki deželne uprave FJK in Občine Trst. Deželo so predstavljali odbornik za deželno prostorsko načrtovanje Gianfranco Carbone in deželni predstavniki kompetentnih uradov, tržaško pa podžupan Občine Trst Roberto De Gioia, odbornik za urbanistiko Luigi Anghelone s predstavniki tržaške občinske uprave, ki odgovarjajo za pravne zadeve Občine.

Predstavniki Občine Trst in deželne uprave so na sestanku sklenili, da bodo vložili priziv na Državni svet in vprašali za razveljavev sklepa Deželnega upravnega sodišča, ki je sklenilo, da je 25. člen tržaškega načrta neveljaven in s tem postavilo v pravni dvom celoten regulacijski načrt Občine Trst.

Na sestanku so predstavniki Dežele in Občine sklenili, da bodo poiskali alternativne rešitve, predvsem v zvezi z dvomom, da bi Državni svet zavrnil priziv in s tem postavil Občino Trst v težak in nenavaden položaj. V bistvu obstajata dve možnosti, ki naj bi jih uradi, ki proučujejo pravni status krajevnih uprav, proučili. Prva je ta, da bi po razveljavitvi urbanistične variante št. 25 ponovno pričel veljati stari urbanistični načrt iz leta 1969, slabša pa je možnost, da bi tržaška občinska uprava ne razpolagala z nobenim načrtom in da je sklep Deželnega upravnega sodišča ukinil vsakršno veljavo urbanističnih načrtov, kar bi spravilo Občino Trst v skrajno nelago-

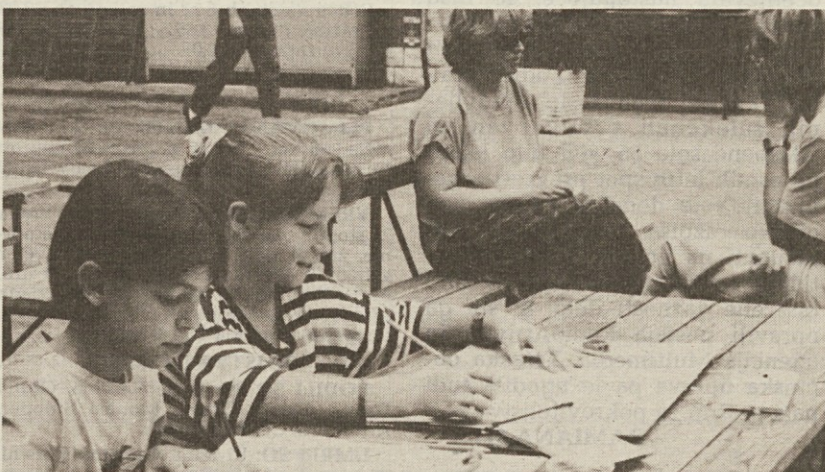
den položaj. Na podlagi proučitve, ki jo bodo izvedli omenjeni uradi, bo deželna uprava izdala tudi svoje strokovno utemeljeno stališče in predlagala rešitve, ki bi bile primerne za razrešitev nastalega položaja.

Deželni odbor in predstavniki Občine Trst so na sestanku sklenili, da bodo poiskali različne rešitve glede na zaključke, ki jih bodo ugotovile omenjene komisije. Gra za to, ali bo obveljala teza o veljavi stare variante, ali teza o razveljavitvi tržaškega urbanističnega načrta. Obe upravi sta tudi sklenili, da bosta skupaj našli možnost za premostitev nastalega položaja.

Deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Gianfranco Carbone je med drugim izdal tudi daljšo noto, v kateri je tehnično pregledal nastali položaj. Pregledal je potek dogajanja in med drugim ugotovil težave, v katerih se je znašla Občina. Med drugim je naglasil težave, v katerih se bodo znašli tudi uporabniki, ki so vložili prošnje za gradbena dovoljenja. Občinski uradniki namreč s težavo odgovarjajo prošnjam, saj nimajo jasne osnove, na katerih bi lahko dajali jasne odgovore.

V zvezi z nastalim položajem so zastavili vprašanje tudi občinski svetovalci DSL, ki med drugim vprašujewjo občinski odbor, zakaj ni pravočasno obvestil občinski svet o težavnem položaju. Svoje stališče je objavilo tudi pokrajinsko tajništvo CGIL, ki je naglasilo, da imajo pri tem odločilno odgovornost tiste politične sile, ki so upravljale Občino Trst.

V nedeljo v Nabrežini in na Opčinah Praznovanje patrona Otroški ex tempore

V Nabrežini so v nedeljo praznovali praznik svojega patrona sv. Roka. Ob 9.30 je bila slovesna maša, kateri je sledila procesija, ki jo je skupina Nabrežink počastila v narodni noši (na zgornjem posnetku). Vaški praznik je izzvenel še posebno slavnostno ob igranju nabrežinske godbe na pihala, ki jo je vodil učitelj Mislej.

V okviru Tabora 1991 pa je bil v nedeljo zjutraj na sporedu otroški ex tempore. Popoldne je nastopila plesna skupina standardnih plesov KD Boljunc, zvečer je sledil ples (Foto Magajna)

V teku so mrzlične priprave za nedeljsko Kraško ohcet Spored tradicionalne folklorne prireditve v repentabrski občini

Kot vldimo na gornji sliki, ki jo je posnel naš fotograf M. Magajna, so dela za Kraško ohcet v polnem teku. Domačini so že napravili slavalok, mi pa objavljamo spored celotne prireditve.

SPORED 15. KRAŠKE OH CETI:

Sreda, 21. avgusta

Ob 20. uri: v Kraškem muzeju v Repnu predstavitev brošure o izsledkih raziskovalnega tabora *Repentabor 90*.

Četrtek, 22. avgusta

Ob 20. uri: v Kraškem muzeju odprtje razstave vstekljeničenih vin tržaške pokrajine (pod okriljem Kmačke zveze) in razstave Ta trava je šacana - najbolj cenjena zdravilna zelišča pri nas (Odsek za zgodovino pri NSK); v Kraški hiši odprtje razstave umetnostne obrti z izdelki Gabriele Ozbič, Pavla Hrovatina in zlatarne Malalan.

Ob 20. uri: odprtje osmic.

Ob 20.30: ples na trgu v Repnu.

Ob 21. uri: fantovska v Repnu in deklščina na Colu.

Ob 23. uri: na trgu v Repnu zadnji ples ženina in neveste v ledih stanu.

Ob 0.30: zaključek praznovanja.

Petek, 23. avgusta

Ob 18. uri: odprtje osmic in razstav.

Ob 20.30: ples na trgu v Repnu.

Ob 22. uri: podoknica.

Ob 0.30: zaključek.

Sobota, 24. avgusta

Ob 17. uri: odprtje osmic in razstav.

Ob 20.20: prevoz bale s Cola v repensko Kraško hišo.

Ob 20.30: ples na trgu v Repnu.

Ob 0.30: zaključek.

Nedelja, 25. avgusta

Ob 8. uri: sprevoz z ženinom krene iz Repna v Col po nevesto.

Ob 9. uri: »noše« se začnejo zbirati pri repentabrski cerkvi.

Ob 9.30: sprevoz z ženinom in nevesto krene s Cola na Repentabor.

Ob 10. uri: poroka v repentabrski cerkvi.

Ob 11.15: tradicionalni žvacet za »noše« v restavraciji Furlan.

Ob 12.15: svatovski sprevoz krene ob plesu in petju s Cola proti Repnu.

Ob 13.15: predaja neveste pred Kraško hišo.

Ob 14. uri: poročno kosilo.

Ob 17. uri: mladoporočena odpreda ples na trgu v Repnu.

Ob 0.30: zaključek.

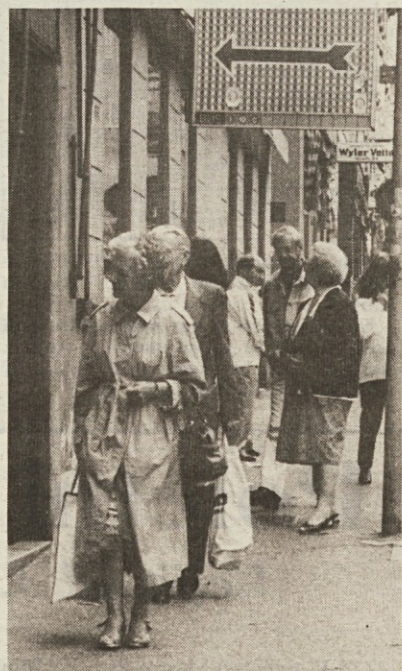
Osmice in razstavnih prostori bodo odprti ves dan.

Seznam daril mlademu paru

Kot je že tradicija so mnoge ustanove, podjetja, trgovine in posamezniki namenili paru, ki se bo poročil na kraški ohceti, razna darila. Če bi hotel še kdo kaj darovati naj, prosimo, to sporoči uredništvu našega dnevnika na telefonsko številko 7796600.

- Ljudska noša za ženina - darilo Slovenske kulturno-gospodarske zveze.
- Ljudska noša za nevesto - darilo repentabske občinske uprave.
- Zlata poročna prstana - darilo zlatarne in urarne Malalan z Opčin.
- Poročno potovanje na Palmo de Majorca - darilo potovalnega urada Aurora-Atlas.
- Hralnilna knjižica s 500.000 lirami - darilo Hralnilnice in posojilnice na Opčinah.
- Hranilna knjižica s 500.000 lirami - darilo Tržaške kreditne banke.
- Obutev za nevesto in ženina - darilo trgovine s čevlji Malalan z Opčin.
- Poročni šopek in nageljni - darilo cvetličarne Švagelj z Očin.
- Usnjen album za poročne fotografije - darilo Foto Egon
- Poročni kolač - darilo pekarnice Čok z Opčin.
- 200 litrov vina - darilo Kmečke zveze.
- Kozmetični tretman obraza - darilo kozmetičarke Irene Kobar.
- Enolena naročnina na Primorski dnevnik - darilo Založništva tržaškega tiska.
- Knjižna zbirka - darilo Tržaške knjižarne.
- Dva abonmaja za koncertno sezono 1991/92 - darilo Glasbene matice.
- 10 kilogramov kave - darilo podjetja Cremcaffè.
- Srebrna slika (Repentabska cerkev) - darilo zlatarne Mikolj.
- Oblikovana in dekorirana Iesena vaza - darilo Kmečke umetne obrti Bor - Nabrežina.
- Dvojna žimnica - darilo Pohišstva Korsič.

Nočna nevihta močno znižala temperaturo zraka in morja

Po neusmiljeni pripeki in sopari so kratke rokave zamenjali včeraj jopiči in dežni plašči (na sliki M. Magajne), saj se je po neurju, ki se je v noči od nedelje na ponedeljek zneslo nad našimi kraji, temperatura zraka (pa tudi morja) krepko znižala. K temu je pripomogla tudi burja, ki je zavijala okrog vogalov, tako da so še posebno večerne ure spominjale bolj na jesenski kot na avgustovski čas.

Nevihta s strelami in močnim grmenjem se je znesla nad mestom v nedeljo pozno zvečer in dolgo je trajalo, preden se je unesla. Na srečo pa nad naše kraje ni bilo toče, ki je močno prizadela poljedelstvo nekaterih krajev v Furlaniji, še posebno okrog Latisane in Fossalona. Posebno hudo pa je bilo v severnovzhodnih predelih Slovenije, kjer je neurje s točo in orkanskim vetrom, ki je dosegel 150 kilometrov na uro, povzročilo ogromno škodo v poljedelstvu, na infrastrukturi in gospodarskih poslopih.

Akcija za varnost na morju

Ob letošnjem velikem šmarnu je tržaška luška kapitanija izvedla kapilarno akcijo v Tržaškem zalivu, da bi zagotovila varnost kopalcev in preprečila incidente na vedno bolj »prometnem« morju. Štirje motorni čolni luške kapitanije so v skupnih 70 urah pregledov in nadzorovanja prepluli skupaj 553 milj (to je toliko, kot je razdalja med Trstom in grškim Patrasom!), na srečo pa niso zabeležili niti ene nesreče na morju. Poleg vojakov na motornih čolnih so v akciji sodelovali tudi agenti na kopnem, ki so z obale nadzorovali dogajanje na morju. Ti »zemeljski« zaščitniki morja so v dneh, ko je bila akcija v teku, prevozili ob tržaški obali skupno 870 kilometrov.

V akciji je »na terenu« skupno sodelovalo 108 vojakov, h katerim je treba prišteti tiste, ki so službovali v operativnem centru luške kapitanije, in tiste, ki so v teh dneh sledili dvema pomembnima dogodkoma, kakršna sta bila zaključek jadrane regate okoli Italije in nastop akrobatske skupine italijanskega letalstva Frece tricolori v Lignano.

■ Deželni odbor F-JK je na predlog odbornika za šolstvo in poklicno izobraževanje namenil dodatni dve milijardi in 242 milijonov lir ustanovam, ki so v šolskem letu 1990/91 privedile izobraževalne tečaje. Prejšnje leto je deželni odbor izdelal načrt za poklicno izobraževanje, ki je predvideval prispevke v višini 27 milijard 744 milijonov lir za zavode za poklicno izobraževanje, sedaj pa se je deželna vlada odločila za povišanje prispevka, da bi zavodi za poklicno izobraževanje lahko krili nove stroške, ki jim jih nalaga nova delovna pogodba zaposlenih v teh ustanovah.

† Zapustil nas je naš dragi

Zoran Škabar

Pogreb bo jutri, 21. t. m., ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Trebče.

Žaljuči sestra Karla in brat Bruno z družinama, Gilberto z družino, sestrična Jolanda ter ostalo sorodstvo.

Trebče, Opčine, 20. avgusta 1991

Sekcija PDS - DSL Zorko Kralj iz Trebč izreka iskreno sožalje vsem svojcem ob izgubi Zorana Škabarja.

Ob 4. obletnici smrti nepozabnega očeta

Guerrina

se ga z ljubeznijo spominjajo

vsi svojci

Prosek, 20. avgusta 1991

ZA HVALA

Ob izgubi našega dragega

Evandola di Donatija

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebna zahvala županu in kolegom občine Repentabor.

SVOJCI

Trst, 20. avgusta 1991

Ob smrti drage matere Eugenie Furlan vd. Križman izrekajo najgloblje sožalje Aleksiju in družini

Danilo in Vladimir Cunja skupno z vsemi sodelavci

Po daljšem premoru je stekla znana prireditve

Za slavni »Zlati cekin« tudi pevki KD Venturini

Po osmih letih bo čez mesec dni v Trstu spet »zacingljal« Zlati cekin oziroma slavni Zecchino d'O-ro, ki že več desetletij navdušuje predvsem mlado televizijsko (in ne) občinstvo. Znamenita revija otroških avtorskih pesmi, ki jo prirejajo v bolonjskem gledališču Antoniano, se po daljšem premoru - opravičujejo ga z organizacijski-mi težavami - vrača v naše mesto prireditve, na kateri bo strokovna komisija izbrala nastopajočo za veliki finale v Bologni. Glede na to, da Zlati cekin dolgo časa ni doživljal tako »formalne« selekcije na pokrajinski ravni, ima Trst le-tos možnost, da med številnimi prijavljenimi otroki izbere dva najboljša pevca. Ob sodelovanju raznih zasebnih ustanov za tržaško organizacijo skrbi dr. Giorgio Crise, direktor tržaške agencije založbe Rizzoli, ki ob vsega začetka stoji ob strani in podpira pobu-do Zlatega cekina.

Od konca maja do julija se je zvrstilo pet koncertov, točneje avdicij, na katerih je pred komisijo glasbenikov zapelo 160 mladih pevcev od 3. do 7. leta starosti: celo trideset jih je nastopilo na ju-lijskem polfinalnem koncertu, po-lovica le-teh pa se bo še enkrat predstavila na prireditvi, ki bo 7. septembra zvečer v tržaškem gle-dališču Miela Reina. Med najbolj-šimi sta tudi dve rosno mladi Slo-venki, Katja Spetič in Ilenia Zo-

bec, ki že vrsto let pod vodstvom Suzane Žerjal uspešno prepevata v otroškem zboru KD Fran Ventu-rini od Domja. Zaključni tržaški koncert bo potekal po običajnem receptu Zlatega cekina: male so-liste bosta spremljala zbor tržaš-kega zavoda Beata Vergine (kot v bolonjski inačici počenja sicer ve-liko uglednejši otroški zbor Anto-niano) in instrumentalni trio v za-sedbi klaviatura-kitara-tolkala. Pravi ponos za septembrski tržaš-ki finale pa je prav gotovo napo-vedano sodelovanje Cina Torto-relle oziroma čarovnika Zurlija, ki bo z običajno domišljijo in v prav-ljičnem vzdusju predstavljal mla-de pevce, se z njimi igral in vodil celotno prireditve.

Imena strokovne žirije, ki bo ocenjevala nastopajoče, še niso znana. Vsekakor pa bodo - tako zagotavlja dr. Crise - predvsem glasbeno izobraženi ljudje, prav tako kot pri vseh doslej opravljeh-nih selekcijah s sodelovanjem Glasbene šole 55. »Ni bilo lahko po osmih letih spet prevzeti orga-nizacijo,« je dodal dr. Crise, »za objavo razpisa nismo mogli niti računati na pomoč raznih didak-tičnih ravnateljstev. Zato je bilo bistvene važnosti delo, ki sta ga opravili postaja RadioAttività in agencija Multimedia. Tržaška ob-činska uprava pa je ugodila tudi naši prošnji za pokroviteljstvo.«

DAMIANA OTA

razstave

V TK galeriji je na ogled skupinska poletna razstava s posebnimi popusti.

TABOR '91 - Prosvetni dom Općine: razstava MILAN BIZJAK - olja, MIRKO GUŠTIN - les in MILAN PERNARČIČ - miniaturre iz kamna, bo odprta do 25. t. m. vsak dan od 18. do 21. ure. Vabljeni!

Na sedežu letovišarske ustanove v Sesljanu bo do 24. t. m. na ogled razsta-va slikarke CLAUDIE RAZE in kiparja GIORGIA BENEDETTIJA. Urnik: 9-13, 16-19, ob praznikih zaprto.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah je na ogled razstava KERAMIČ-NA UMETNOST, v organizaciji Krožka Maritain in ki bo odprta do 31. t. m. od 9. do 13. in od 16. do 19. ure. Ob praznikih in nedeljah zaprto.

gledališča

Gledališče Verdi
Jesenska simfonična sezona 1991
Pri blagajni gledališča Verdi lahko dvignete ali potrdite abonma za reda A in S.

Miramarski park - Luči in zvoki
Nocoj, ob 21.00 (v angleščini) in ob 22.15 (v italijanščini) LUČI IN ZVOKI.
Ponovitve si sledijo vsak torek (ob 21.00 v angleščini in ob 22.15 v italijan-ščini), četrtek (ob 21.00 v nemščini in ob 22.15 v italijanščini) ter ob sobotah (ob 21.00 in ob 22.15 v italijanščini).

koncerti

Rumena hiša
V četrtek, 22. t. m., ob 20.30 bo v Ru-meni hiši na Furlanski cesti 293 na spo-redu koncert skupine Basso Nevio Jazz Quartet.

V petek, 30. in v soboto, 31. t. m. bosta v Rumeni hiši nastopila madžarska sku-pina LESS CUPS in Paolo Privitera s predstavo »Triste Trieste«.

Devinski grad
V petek, 23. t. m., ob 20.30 bo na dvo-rišču devinskega gradu v sklopu ciklusa "Grajski koncerti" nastopila skupina LI-GEIA ENSEMBLE s Ravelovimi, Bacho-vimi, Hydnovimi, Berliozovimi, Bocheri-nijevimi in drugimi skladbami.

Grad sv. Justa
V četrtek, 5. septembra, ob 21. uri v sklopu prireditve "E...state in città« bo na sporedu celovečerni koncert AME-DEA MINGHJA.

Grad sv. Justa
V nedeljo, 8. septembra, ob 21. uri koncert nagrajencev Mednarodnega na-tečaja »Castello di Duino«, ki je bil letos posvečen klarinetu.

čestitke

Danes praznuje 60 let LUDVIK. Vse najboljše mu želijo Marija, Julka in Alojz.
Najbolj prisrčni par med dolinskimi gostilničarji se je spremenil v trojico. Doriani, Aldu in novorojenki MARLEN nazdravlja Primotor Klub.

kino

ARENA ARISTON (poletni kino) - 21.15 Il silenzio degli innocenti, krim.
EXCELSIOR - Zaprto.
EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto.
NAZIONALE I - 16.30, 22.15 **Optional sexy**, □□
NAZIONALE II - 17.00, 22.15 **Dieci pic-coli indiani**, r. Agatha Christie.
NAZIONALE III - 17.00, 22.15 **L'ultima luna**, i. Hanna Schygulla, □
NAZIONALE IV - 15.45, 21.30 **Balla coi lupi**, r.-i. Kevin Costner.
GRATTACIELO - 17.30, 22.15 **Classe 1999**.
MIGNON - Zaprto.
LJUDSKI VRT - 21.15 **Caccia a ottobre rosso**.
EDEN - 15.30, 22.10 **Anal games**, porn., □□
CAPITOL - 17.00, 22.00 **Sua maestà vie-ne da Las Vegas**, i. Peter O'Toole, J. Goodman, J. Hurt.
LUMIERE - Zaprto.
ALCIONE - Zaprto.
RADIO - 15.30, 21.30 **Vizi bestiali**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

včeraj - danes

Danes, TOREK, 20. avgusta 1991
BERNARD
Sonce vzide ob 6.11 in zatone ob 20.06 - Dolžina dneva 13.55 - Luna vzide ob 17.24 in zatone ob 1.03.

Jutri, SREDA, 21. avgusta 1991
PIJ
PLIMOVANJE DANES: ob 2.14 naj-nižja -36 cm, ob 9.46 najvišja 20 cm, ob 14.35 najnižja 5 cm in ob 19.27 najvišja 22 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25 stopinj, najvišja 25, najnižja 18,2 stopi-nje, zračni tlak 1015,6 mb narašča,veter vzhodnik severovzhodnik 10 km na uro, burja, s sunki do 44 km na uro, vlaga 37-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 21,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Irene Ceschia, Giulia Fabris, Chiara Grassi, Monica Stopper, Arin Zorn, Cristina Biasin.

UMRLI SO: 81-letna Giustina Corsini, 76-letna Epifania Casula, 71-letni Mario Gustin, 66-letni Sergio Bontempo, 76-let-na Maria Zupancich, 81-letna Marcellina Depaoli, 74-letni Bruno Gasparini, 88-let-ni Donato Castellani, 74-letni Ubaldo Veronesi, 83-letni Oreste Scolari, 86-let-na Nerina Zanella, 87-letna Maria Slama, 98-letna Maria Cergol, 83-letni Ottavio Purelli.

SLUŽBA LEKARN
Nočna služba
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Goldoni 8, (tel. 634144).

Od ponedeljka, 19., do sobote, 24. avgusta 1991
Normalen urnik lekarn: 8.30 - 13.00 in 16.00 - 19.30
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Ginnastica 44 (tel. 764943), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).
OPĆINE , Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše prime-re.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Ginnastica 44, Ul. Commerciale 21, Trg sv. Jakoba 1.
OPĆINE , Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše prime-re.

Nočna služba
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg sv. Jakoba 1 (tel. 727057).
ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505

URAD ZA INFORMACIJE KZE
Urad za informacije KZE deluje od po-nedeljka do petka ob 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praz-nična od 8. do 20. ure.

razne prireditve

Gibanje za komunistično prenovu - sekcija občine Dolina prireja PRAZNIK KOMUNISTIČNE PRENOVE v Hribenci (Zabrežec) dne 22., 23., 24., 25. in 26. av-gusta. Vsak večer ples. V četrtek, 22.8. igra ansambel Pomlad; v petek, 23.8. an-sambel Furlan; v soboto, 24.8. Grupa 777; v nedeljo, 25.8. ob 18. uri koncert godbe na pihala Bulli e Pupe iz Milj, govora senatorja Stojana Spetiča in A. Cuffara in ples z ansamblom Lo Zodiaco ter v ponedeljek, 26.8. ples z ansamblom Hap-py Day.

prispevki

Namesto cvetja na grob Marjete Ter-čon in Rudolfa Perica darujeta Lička in Stanko Legiša iz Prečnika 50.000 lir za zbor Fantje izpod Grmade.

V spomin na pok. Ido Bukavec daruje Ada Verša 25.000 lir za cerkevni pevski zbor s Proseka.

V spomin na pok. Borisa Puntarja da-rujeta Vanda in Gigi Timeus 20.000 lir za cerkevni pevski zbor s Proseka.

V spomin na Ninita Rupla darujeta Ada in Mara Verša 25.000 lir za vzdrže-vanje spomenika padlim na Proseku.

V spomin na brata Borisa darujeta se-stri Slava in Silva 100.000 lir za vzdrže-vanje spomenika padlim na Proseku.

Ob obletnici smrti očeta Guerrina da-rujejo družine Husu 100.000 lir za FC Primorje.

Za dograditev novega sedeža Skup-nosti Družina Općine daruje družina z Repna 10.000 lir, družina Greco 150.000 lir in družina Visintin 20.000 lir.

menjalnica

ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1351,65	1290.—
Nemška marka	744,75	740.—
Francoski frank	219,75	217.—
Holandski florint ...	661,27	655.—
Belgijski frank	36,237	35.—
Funt šterling	2204,30	2180.—
Irski šterling	1993.—	1970.—
Danska krona	193,30	189.—
Grška drahma	6,807	6,50
Kanadski dolar	1183,70	1100.—

izleti

Sekcija SPI CGIL iz Križa prireja v nedeljo, 1. septembra izlet v Cordovado. Vpisuje Mario Turel (tel. 220266) do 28. avgusta. Cena 40.000 lir.

mali oglasi

Trst - Ul. Baiamonti 3 - Tel. 820766

POHIŠTVO IN OPREMA

OSMICO je odprl Marjo Milič v Repni-ču št. 39. Toči belo in črno vino.

OSMICA je odprta v Borštu pri Zaharju.

PRODAM knjige za prvi razred znan-stvenega liceja F. Prešeren. Tel. 53032 ob uri obedov.

PRODAM knjige za 1., 2. in 3. razred DTITZ Žiga Zois. Tel. 212823 po 17.30.

ŠKOTSKE OVČARJE - lassie, mladiče stare osem tednov odličnih staršev prodam. Tel. (003867) 72749.

PRODAM profesionalno gorsko kolo (mountain bike) v odličnem stanju po ugodni ceni. Tel. št. 412997.

PRODAM pet otroških knjig za 15.000 lir. Tel. 412997.

UVOZNO/IZVOZNO podjetje išče tele-fonistko z znanjem angleščine, nemšči-ne in srbohrvaščine. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Drevored 24 maggio 1, 34170 Gori-ca, pod šifro "Telefonistka".

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Cedad 0432/730-314

SOLAI/5

Studio Mark

Vpisovanje se zaključi 31. avgusta.

Pozanimaj se pri tvoji KZE-USL.

Scuole per Infermieri Professionali Sole za poklicne bolničarje

Poletni vozni red vlakov

Velja od 3. junija do 28. septembra 1991

H - hitri vlak;
K - krajevni vlak;
B - brzec;
E - ekspresni vlak
IC - Inter City

TRST-BENETKE-BOLOGNA-RIM-MILAN-TURIN-GENOVA-VENTIMIGLIA-ANCONA-BARI-LECCE

Odhodi iz Trsta

4.20 **K** Benetke
5.05 **K** Benetke (§)(*)
5.45 **IC** (Svevo) Benetke-Mestre-Mi-lan (●)
5.50 **H** Benetke
6.17 **K** Portogruaro (§)(*)
7.25 **E** Benetke
8.25 **H** Benetke
9.25 **E** Benetke
10.00 **K** Benetke (§)
10.45 **IC** (Marco Polo) Benetke-Mes-tre-Rim Termini (■)
12.25 **H** Benetke
13.49 **K** Portogruaro (§)(*)
14.20 **H** Benetke
15.25 **H** Benetke
16.10 **IC** (Tergeste) Benetke-Mestre-Milan-Turin (●)
17.13 **H** Benetke
17.32 **K** Benetke (§)
18.15 **E** Benetke-Bologna-Bari-Lecce (pogradi 2. razreda Trst-Lecce)
19.25 **K** Portogruaro (§)
20.25 **H** Benetke
20.40 **E** (Simplon express) Mestre-Mi-lan Lambrate-Domodossola-Pariz (pogradi 1. in 2. razreda Trst-Pariz; spalniki Zagreb-Pariz)
21.15 **H** Benetke-Milan-Genova-Turin; (spalniki in pogradi 2. razreda Trst-Ventimiglia)

22.18 **E** Benetke-Mestre-Rim Termini (spalniki in pogradi 1. in 2. raz-reda Trst-Rim)

Prihodi v Trst

0.03 **IC** (Svevo) Milan-Benetke-Mes-tre (●)
2.17 **H** Benetke
6.50 **K** Portogruaro (§)(*)
7.15 **H** Turin-Milan-Benetke; Venti-miglia-Genova-Milan-Benetke (spalniki in pogradi 2. razreda Ventimiglia-Trst)
7.45 **H** Portogruaro (*)
8.10 **E** Rim Termini-Benetke-Mestre (spalniki in pogradi 1. in 2. raz-reda Rim-Trst)
8.45 **E** (Simplon express) Pariz-Domo-dossola-Milan Lambrate-Benet-ke-Mestre (pogradi 1. in 2. raz-reda Pariz-Trst; spalniki Pariz-Zagreb)
9.25 **K** Benetke (§)
10.10 **E** Lecce-Bari-Bologna-Benetke (pogradi 2. razreda Lecce-Trst)
11.17 **H** Benetke
13.00 **H** Benetke
14.15 **H** Benetke
14.50 **K** Portogruaro (§)(*)
15.17 **H** Benetke
16.15 **H** Benetke (§)
18.10 **H** Benetke
19.05 **H** (Benetke express) Benetke
19.50 **K** Benetke
20.05 **H** Benetke
20.40 **IC** (Marco Polo) Rim Termini-Benetke-Mestre (■)

22.15 **IC** (Tergeste) Turin-Milan-Ben-etke-Mestre (●)
23.17 **K** Benetke (§)
23.40 **E** Benetke

(■) - samo 1. razred z obvezno rezervacijo in dodatkom za brzovlak
(●) - 1. in 2. razred z obvezno rezervacijo in dodatkom za brzovlak
(§) - samo 2. razred
(*) - ne vozi ob praznikih

TRST-OPĆINE-LJUBLJANA-ZAGREB-BEOGRAD-BUDIMPEŠTA-VARŠAVA-MOSKVA-ATENE

Odhodi iz Trsta

9.15 **E** (Simplon expres) Općine-Zag-reb-Beograd-Budimpešta (po-gradi 2. razreda Pariz-Beograd; spalniki Pariz-Zagreb)
13.40 **E** Općine-Ljubljana (§) (1) (2)
18.38 **H** Općine-Ljubljana (§) (1) (2)
19.35 **H** (Benetke express) Općine-Zagreb-Beograd (spalniki in po-gradi 2. razreda Trst-Beograd)
23.59 **E** Općine-Zagreb-Vinkovci

Prihodi v Trst

5.50 **E** Vinkovci-Zagreb-Općine
8.55 **E** (Benetke express) Beograd-Zagreb-Općine (spalniki in po-gradi 2. razreda Beograd-Trst)
9.40 **H** Ljubljana-Općine (§) (1) (2)
16.28 **H** Ljubljana-Općine (§) (1) (2)
20.00 **E** (Simplon express) Budimpeš-ta-Beograd-Zagreb-Općine (po-

gradi 2. razreda Beograd-Pariz; spalniki Zagreb-Pariz)

(§) - samo 2. razred
(1) - ne vozi ob nedeljah
(2) - ne vozi 15.8.88

TRST-VIDEM-TRBIŽ

Odhodi iz Trsta

5.30 **H** Tablja (§)(*)
6.08 **K** Videm (1)
6.55 **H** (Gondoliere) Videm-Trbiž-Du-naj (iz Rima spalniki za Moskvo) (2); (iz Turina spalniki za Mos-kvo) (3); (iz Rima za Budimpešto pogradi 2. razreda in spalniki)
8.08 **H** Videm
10.15 **K** Videm (§)
12.20 **H** Trbiž
13.15 **K** Videm (§)
14.10 **H** Videm (1)
14.35 **K** Videm (§)
16.40 **H** Videm (1)
17.20 **K** Videm (§)
17.54 **H** Videm (1)
18.22 **H** Videm (§)
19.18 **H** Videm (§)
21.08 **H** Videm
21.25 **H** (Italien-Österreich Express) Videm-Trbiž-Dunaj-München

23.25 **K** Videm (§)

Prihodi v Trst

0.28 **K** Videm (§)
6.25 **K** Gorica (§) (1)
7.02 **K** Videm (§)
7.50 **H** Benetke-Videm (1)
7.37 **H** (Österreich-Italien Express) München-Dunaj-Trbiž-Videm
8.35 **K** Videm (§)
9.35 **K** Videm (1)
10.50 **H** Videm
13.31 **H** Videm (§)
14.22 **H** Videm (1)
15.07 **K** Videm (§)
15.43 **H** Videm (§) (1)
16.40 **H** Videm
18.18 **K** Videm (§)
18.52 **K** Videm
20.13 **H** Trbiž-Videm
21.08 **K** Videm (§)
22.00 **H** (Gondoliere) Dunaj-Trbiž-Vi-dem (iz Budimpešte pogradi 2. razreda in spalniki za Rim); (iz Moskve spalniki za Rim) (4); (iz Moskve spalniki za Turin) (5)

(§) - samo 2. razred
(*) - ob praznikih vozi do Trbiža
(1) - ne vozi ob praznikih
(2) - ne vozi ob sobotah
(3) - vozi samo ob sobotah
(4) - ne vozi ob četrkih
(5) - vozi samo ob četrkih

Prvi odmevi na dogodke v Sovjetski zvezi

Zaskrbljenost in obenem upanje

Demokracije ni mogoče zaustaviti

Ljudje ob meji smo v zadnjih dveh mesecih doživeli marsikaj. Od proglašitve neodvisnosti Slovenije, do vojaške agresije in desetdnevne vojne v Sloveniji in na mejnih prehodih, do napovedi in začetka umika jugoslovanske armade iz Slovenije. Z zaskrbljenostjo smo v zadnjih dneh sledili vse bolj krvavi agresiji Srbije na Hrvaško. To, da se bo kolo zgodovine v Sovjetski zvezi zaustavilo z odstavitvijo Gorbačova, ni pričakoval nihče. Še pred kakšnim tednom so bili tudi na Goriškem na obisku otroci iz Černobila, ki naj bi jim solidarnost Rdečega križa Slovenije, nekaterih slovenskih podjetij in prebivalcev Slovenije pomagala pri zdravljenju. Dokaz globljih družbenih sprememb, odpiranja svetu in volje po sodelovanju je bil obisk rdečih skavtov v Italiji, naši deželi, v našem zamejstvu, pri slovenskih tabornikih in skavtih in tudi pri nekaterih ustanovah. Sovjetska zveza se je pripravljala na vstop v evropski skupni dom.

Zato je vest, ki je prišla včeraj zgodaj zjutraj, udarila kakor strela z jasnega. Dan, ki se je napovedoval svež in izmit po nočni nevihti, je postal moreč.

V hipu se je pretrgalo ozračje zaupanja, ki se je ustvarjalo postopoma in leta dolgo. So bili ti napori Evrope in človeštva zaman?

Iz Sovjetske zveze prihajajo le skope in tudi večkrat nasprotujoče si informacije, vendar so tudi te več kakor zadosten razlog za vznemirjenost in zaskrbljenost. Tako pri preprostih ljudeh, kakor pri politikih in javnih up-

raviteljih, ki na dogajanje morda gledajo z nekoliko drugačnega zornega kota.

Krajevne politike in upravitelje pa muči še dodatna zaskrbljenost, tudi spričo dogajanj pri sosedih, čez mejo. Kaj ko bo politika trde roke v Sovjetski zvezi, pri reševanju notranjih političnih in gospodarskih težav, seveda če bo zmagala, našla posnemalce?

Zaskrbljenost a tudi nekaj optimizma je mogoče izluščiti iz besed Predsednika pokrajinske uprave Saccavinija. "Zaustaviti proces demokratizacije, ki se je začel pred leti in ki je doslej že napravil nekaj odločilnih korakov, je po mojem nemogoče, kajti razvoja se ne da zaustaviti. Gorbačov je v petih letih in dveh mesecih uspel narediti marsikaj, čeprav ne dovolj. In vsega tega ni mogoče izbrisati. Žal se bo dogajanje v Sovjetski zvezi, ne glede na to, kako se bo razvijalo, imelo posledice tudi pri nas, na Zahodu. V gospodarstvu, v procesu popuščanja napetosti, v samem načinu življenja in mišljenja ljudi. Nič ne bo več kakor prej."

Maria Del Bena smo po dolgem iskanju našli na županstvu, kjer te dni nadomešča odsotnega Scarana. Zaupal nam je svoje osebno gledanje. Kljub temu, da je po naravi precejšen optimist, nikoli ni bil povsem prepričan, da bo razvoj v smeri demokratizacije šel brez pretresov, ter poskusov zaustavljanja. Po njegovem so tako reakcije povzročili tisti, ki so hoteli vse doseči v naglici, prehitro. "Najmanj kar si želim je, da bi sovjetski primer ne služil za vzgled komu drugemu".

Zaskrbljenost in občutki nemoči izhajajo tudi iz besed drugih sogovornikov, do katerih smo se obrnili. Ivo Berdon, uslužbenec: "Ne vidim nič dobrega v tem kar se dogaja. Gorbačov je bil zame presenečenje v pozitivnem smilu. Mislim, da bomo šli zdaj nazaj". Podobne odgovore bi prav gotovo prejeli od velike večine prebivalcev.

Vzdušje zaskrbljenosti je opaziti tudi v sosednji Novi Gorici, kjer sicer ta teden poteka še bolj v znamenju poletnih počitnic.

Pri Goriški trgovinski zbornici smo včeraj skušali zbrati podatke o tem, v kolikšni meri utegne sprememba v Sovjetski zvezi ogroziti ali vsaj zamrzniti gospodarsko sodelovanje s podjetji na Goriškem. Dobili smo zaenkrat podatek, da je na sovjetskem tržišču z obsežnejšimi posli zaenkrat prisotna le družba Vianova iz Vileša, ki se ukvarja z dobavo visoke tehnologije. Zaposluje kakih petdeset visokokvalificiranih uslužbencev. Gre za neke vrste inženiring.

Trgovinska zbornica je včeraj v daljši noti izrazila zaskrbljenost nad dogodki v Sovjetski zvezi in podčrtala dejstvo, da je v letu 1990 goriško gospodarstvo na območje vzhodne Evrope izvozilo približno petino proizvodnje. Novo krizno območje se zastruje položaj v katerem se je znašlo gospodarstvo na Goriškem zaradi jugoslovanskih razmer. Gospodarska misija zbornice v Moskvi je že obrodila konkretne sadove, nove načrte je bilo mogoče graditi za bodočnost.

Na filmskem pregledu za nagrado Amidei

»Cyrano« najboljši film po ocenah občinstva

Francoski film »Cyrano« je po oceni goriškega občinstva najboljši med osmimi, ki so jih predstavili na letošnjem pregledu natečaja za najboljši filmski scenarij Sergio Amidei. Nagrada občinstva je zgolj simbolična, saj bodo pravo nagrado Amidei podelili šele prihodnje leto in pri tem bo posebna komisija izvedencev, ki jo sestavljajo scenaristi, režiserji in drugi filmski delci, upoštevala tako letošnji izbor (šest od filmov grajskega pregleda ter dva druga, ki ju tokrat niso predvajali), kot tudi osmerico filmov, ki jih bodo izbrali šele v naslednji filmski sezoni. Vseeno pa so izbere gledalcev zanimive, saj so se v prejšnjih letih v precejšnji meri ujemale z ocenami "izvedencev".

Poglejmo zato kako so porazdeljene preference 410 gledalcev, ki so v soboto zvečer po predvajanju zadnjega filma izročili organizatorjem glasovnice z ocenami za vseh osem predstavljenih filmov. »Cyrano« dvojice scenaristov Jean-Paul Rappeneau (ki je tudi režiral film) in Jean-Claude Carriere je izbralo kar 30,2% vseh gledalcev. Poleg scenarija je pri opredeljevanju občinstva imela najbrž svoj vpliv tudi igralska sposobnost nosilca glavne vloge Gerarda Depardieua, ki je očitno zelo priljubljen. To je toliko bolj res, če upoštevamo, da je Depardieu nosilec glavne vloge tudi v drugouvrščenem filmu »Green card« Petra Weira, ki ga je izbralo točno 22% vseh gledalcev.

Med italijanskimi filmi je po pričakovanjih z 12,2% izbir občinstva naj-

bolje uvrščen (na skupnem 3. mestu) Lucchettijev »Il portaborse«, ki je tudi na goriškem gradu močno razdelil mnenja: za nekatere je to odličen film, ki na zanimiv in ironičen način biča zablode italijanske politike, drugi pa vidijo v njem le pristranski pamflet. Zlobneži menijo, da je med slednjimi še največ takih, ki so za filmske predstave na gradu dobili brezplačne vstopnice in so torej med koristniki klientelarnega političnega sistema, kakršnega prikazuje film.

Ostalih pet filmov si je porazdelilo dobro tretjino preferenc občinstva: »Il mistero von Bulow« 10,2% glasov, Scorsesejev »Good fellas« 8,5%, »Bix« Pupija Avatija 6,6%, »Alice« Woodyja Allena 5,4% in »Ultrà« Rickyja Tognazzija 4,9%.

Posebno omembo vsekakor zasluži velik obisk filmov, saj je bilo povprečno vsak večer na gradu skoraj 600 gledalcev. Največji obisk so zabeležili ob predvajanju filmov »Cyrano« in »Il portaborse«, najmanj ljudi pa si je ogledalo »Bix« in »Ultrà«, kar pa gre delno pripisati tudi slabemu vremenu oz. istočasnosti drugih poletnih prireditev ob velikem šmarnu.

Sindikalna vprašanja kovinarjev

Te dni sta se na sedežu sindikata kovinarjev FIOM—CGIL sešla novi pokrajinski tajnik tega sindikata Roberto Massera in pokrajinski tajnik Demokratične stranke levice Maurizio Salomoni.

Razpravljala sta o položaju v podjetjih kovinsko — predelovalne industrije, s posebnim ozirom na položaj v tovarnah z državno soudeležbo. Posebno pozornost sta namenila zlasti trem sklopom vprašanj: nagrajevanju, izvajanju sindikalnih pravic in vprašanjem s področja zaščite zdravja zaposlenih.

Maurizio Salomoni je napovedal, da bodo v kratkem, takoj po koncu kolektivnih dopustov, sklicali aktivne sekcij stranke, ki delujejo v okviru velikih tržiških podjetij. Na teh sestankih naj bi oblikovali stališča do celotne problematike zaposlovanja, zaščite zdravja na delovnih mestih itd. Podobna srečanja napovedujejo pri DSL tudi z delavci v večjih zasebnih podjetjih.

prispevki

V spomin na Franceta Hmeljaka darujeta družini Drago Tomsič in Jožef Češćut 100 tisoč lir za športno društvo Sovodnje.

razna obvestila

Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica priredi v septembru tečaj za zborovodje in pevce. Tečaj bo predvidoma dva tedna (dvakrat tedensko). Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se do 24. t.m. prijavi na naslov Združenje cerkvenih pevskih zborov, Gorica, Riva Piazzutta 18.

Planinsko društvo Nova Gorica vabi v nedeljo, 25. t.m. na slovesnost ob zaključku gradnje planinske koče na **Koradi**. Slovesnost bo ob 13. uri. Vabljeni posebej člani slovenskih zamejskih planinskih društev.

kino

Gorica

CORSO 17.30-22.00 »Whore (Puttana)«. R. Ken Russell. Prepovedan mladini pod 18. letom.

VERDI 18.00-22.00 »Ghostbusters II«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Attrazione carnale della mia vicina«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Nedokazana krivica«.

SVOBODA (Šempeter) 20.30 »Ognjemet tišine«.

DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Giardino — Korzo Verdi 57 — tel. 531879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Al Redentore — ul. Fr. Roselli 23 — tel. 410340.

pogrebi

Danes, ob 9.30 Enrico Terpin iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 11. uri Lucia Co-ret vdova Bertos iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 12.30 Adolfo Donati della Lunga iz splošne bolnišnice v cerkev v Stražicah in na glavno pokopališče.

Težki nesreči v centru Tržiča in pri Desklah

Mlad voznik motornega kolesa se je težko ponesrečil v nedeljo zvečer malo po 21. uri v Ul. 1 Maggio v Tržiču. Emilio Caterini se je peljal na motorju suzuki 600 med nalivom. Prav splozko cestišče je odigralo pomebno vlogo pri nesreči. Caterini je namreč začel zavirati, pri tem pa je spodneslo motor, ki se je najprej zaletel v parkirani ford escort nato pa še v drug avtomobil. Motorist je obležal na tleh zraven escorta težko ranjen, prijateljica, ki se je z njim peljala na zadnjem sedežu pa je po nekaj metrih drsenja po asfaltu lahko kar sama vstala brez težjih poškodb. Caterinija so sprejeli s pridržano prognozo v tržiški bolnišnici, kjer so mu ugotovili poškodbe v prsnem košu in so ga že ponoči sprejeli v operacijsko sobo.

Še ena smrtna nesreča pa se je v soboto popoldne pripetila na cesti iz Plav proti Desklam. Umrli je 19-letni Roman Brkič iz Gorenjega polja, ranjena pa sta bila 21-letni Aleksander Mavrič iz Ložic in 21-letni Sandi Žnidaršič iz Anrovega, ki so ju sprejeli v šempetrsko bolnišnico. Vsi trije so se peljali v avtomobilu, ki ga je upravljal Mavrič. V nepreglednem ovinku je avto najbrž zaradi hitrosti zaneslo v betonsko ogrado, ob kateri je drsel več desetnih metrov. Pri tem je Brkiča in Žnidaršiča vrglo iz avtomobila. Pri Madonnini v Gorici se je v soboto zvečer v padcu z motorjem ranil 52-letni Giorgio Roitz, Ul. Don Bosco 123. Sprejeli so ga v ortopedski oddelek zaradi zloma v levi rami. Okreval bo v 30 dneh.

Požar (podtaknjen?) v skladišču v Ronkah

Pol milijarde škode

Silovit in najbrž namerno podtaknjen požar je v nedeljo ponoči v Ronkah povsem uničil staro industrijsko halo, v kateri je bilo skladišče tapiserije. Ogenj je izbruhnil okrog 3.30 v hali podjetja »Moquette arredo«, ki je last 54-letnega Luciana Innocenteja iz Ronk, Ul. Verdi. Ogenj se je bliskovito razširil po približno tisoč kv. metrih površine objekta. Plameni so se iz skladišča pletenih in papirnatih oblog dvigali proti lesenemu ostrežju starega industrijskega poslopja, ki so ga zgradili med obema vojnama, ko je v njem bila sušilnica za tobak. Kljub prizadevanju gasilcev je gašenje požara trajalo še vso nedeljo, ni pa bilo mogoče preprečiti popolnega uničenja hale: sesula se je streha, močno načete pa so tudi vse nosilne strukture.

Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Tržiča in Gorice, dvajset mož z osmimi protipožarnimi vozili, ki so se celih 20 ur borili proti ognju. Delo je bilo težavno zaradi nevarnosti rušenja poslopja kot tudi zaradi strupenih plinov, ki jih je sproščalo gorenje tapise-

rij. Gasilci so morali zaradi tega uporabljati tudi plinske maske. Precej preplaha je bilo tudi med ljudmi, ki živijo v sosesčini in so po izbruhu požara prebedeli noč v strahu, da se ne bi ogenj razširil na bližnja poslopja. Med najbolj izpostavljenimi je bilo skladišče gradbenega materiala Leonarda Zanolle, vendar so gasilci s stalnim namakanjem vmesne stene preprečili, da bi se ogenj razširil nanj.

Kot rečeno obstaja utemeljen sum, da je bil ogenj namerno podtaknjen. Gasilci so namreč ugotovili prisotnost dveh žarišč požara v dveh ločenih prostorih v razdalji vsaj 20 metrov drugo od drugega. Zdi se tudi, da so prvi reševalci našli odprta vhodna vrata skladišča. Preiskovalci bodo morali ugotoviti, če je šlo za piromana, izsiljevanje ali kaj drugega.

Škoda naj bi znašala okrog 500 milijonov lir. Od tega naj bi vrednost uskladiščenega blaga ne presegala 100 milijonov, ker je lastnik Luciano Innocente prav pred kratkim začel seliti skladišče v novo halo pri letališču.

smo priča krvavim in vse hujšim spopadom, zlasti na Hrvaškem. Rupel je podčrtal pomen razumevanja in pomoči Evrope Sloveniji in Hrvaški v teh težkih trenutkih. Slovenija si prizadeva z novo pobudo, srečanja med predstavniki vseh republik, zaustavitvi nasilje in vojno na Hrvaškem in dejal, da so s pobudo že seznanili zunanje ministre držav članic KEVS-a.

Krajsji nagovor je imel tudi namestnik českoslovaškega premiera Miklosko, ki je dejal, da se ta dežela, bo skoraj polstoletnem obdobju, vrača v skupni mittelevropski prostor in se želi aktivno vključiti v proces evropskega združevanja.

Poslanec Santuz je s svoje strani zagotovil vso pomoč pri prizadevanjih za udrnitev mladih demokracij v državah vzhodne Evrope.

Na docela prenovljenem trgu pred županstvom v Krminu se je v nedeljo odvijal nastop folklornih skupin in godb iz Trentina, Koroške in Českoslovaške in seveda domačih skupin v pisanih oblačilih, poseben obred pa se je odvijal v krminski stolnici. Popoldne se je dogajanje preneslo na prireditveni prostor v Jasiku.

(Na sliki — foto Bumbaca — med govorom minstra Rupla).

Strela povzročila požar v tovarni stolov v Marianu

Silovito neurje, ki je v nedeljo zvečer zajelo večji del Goriške pokrajine, je s točo, vetrom in strelami povzročilo tudi nemajhno škodo. Toča je kles-tila predvsem v spodnjem delu pokrajine med Tržičem in Gradežem, dve streli pa sta povzročili veliko škodo v Marianu, kjer je zgorela hala tovarne stolov, in Krminu, kjer je bil uničen transformator električne energije za potrebe železnice.

V Marianu je strela udarila v halo podjetja Alda Falzarija in sina v Ul. Leonardo da Vinci 8. Prihiteli so najprej goriški gasilci, ki so nato poklicali na pomoč še ekipo kolegov iz Vidma.

Kljub njihovemu posegu je ogenj zajel večji del industrijskega poslopja in uničil okrog 330 kv. metrov pokrite površine hale ter načel nekatere nosilne strukture. Požar je tudi uničil skladišče z okrog 2 tisoč stoli ter drugimi polizdeki, oddelek za barvanje ter nekatere industrijske stroje. Točnega zneska škode še niso ugotovili, ocenjujejo pa, da gre za stotine milijonov lir. Gasilci so bili na kraju požara še

včeraj pozno dopoldne, da bi preprečili nevarnost ponovnega vžiga.

Približno ob isti uri kot v Marianu je strela udarila tudi v Krminu in povzročila dobesedno eskplozijo transformatorja, ki pretvarja energijo voda visoke napetosti (130 tisoč voltov) v 2.750 voltov za premikanje vlakov po železniški progi. Zaradi okvare je prišlo do zastoja v prometu, ki so ga odpravili šele po triurnem delu gasilcev in delavcev železnice. Neuporabno transformatorsko centralo v Krminu so nadomestili z ojačenjem dobave toka iz central v Vidmu in Redipugli.

Neurje je še najbolj silovito razsajalo v južnem delu pokrajine, kjer so veter, dež in toča pustošili po poljih zlasti od Pierisa proti Gradežu. Precejšnja škoda je nastala še posebno na območju Fossalona, kjer so tudi kot jajce debela zrna uničila dobršen del pridelka. Do izpadov električnega toka in brnenja alarmnih naprav je prišlo tudi v Gradežu, kjer pa razen preplaha v kampingih ne poročajo o posebno izdatni škodi.

Hrvaški, makedonski, srbski in slovenski PEN center ob vojni

Skupna izjava pisateljev

Od predsednika slovenskega PEN centra Borisa A. Novaka smo prejeli izjavo, ki so jo predstavniki hrvaškega, makedonskega, srbskega in slovenskega PEN centra podpisali v začetku meseca v madžarski prestolnici in ki jo objavljamo v celoti. Sestanek je Mednarodni PEN organiziral v Budimšeti zato, ker so bili Slovenci zaradi vojne prisiljeni odpovedati srečanje teh štirih PEN centrov na Bledu, načrtovano za začetek julija 1991.

Svetovna organizacija pisateljev v svojih analih ne pomni podobnega dogodka, zato je deklaracija naletela na izreden odmev v svetovnih medijih.

SKUPNA IZJAVA HRVAŠKEGA, MAKEDONSKEGA, SRBRŠKEGA IN SLOVENSKEGA PEN CENTRA

1) Na povabilo predsednika Mednarodnega PEN-a in v skladu z željami članov naših centrov smo se predstavniki Hrvaškega, Makedonskega, Srbskega in Slovenskega PEN centra srečali v Budimpešti 2. in 3. avgusta 1991.

2) V navzočnosti svojih madžarskih kolegov smo predstavniki zgoraj naštetih PEN centrov - Slobodan Prosperov Novak, Nikica Petrak, Darko Bekić, Mateja Matevski, Tome Momirovski, Miodrag Perišić, Zoran Djindjić, Boris A. Novak in Drago Jančar - izmenjali svoje poglede na dramatične dogodke v Jugoslaviji ter na odnose, kakršni naj bi bili vzpostavljeni v jugoslovanskih intelektualnih krogih.

3) V polnem soglasju z Listino PEN-a ter v skladu z univerzalno sprejetimi etičnimi vrednotami, kakor jih izražajo književnost in druge humanistične panoge, vsi navzoči člani PEN-a izražamo svojo globoko zaskrbljenost in obžalovanje zaradi nasilnih spopadov, da se povzročili tragično izgubo mnogih človeških življenj.

4) Izražamo tudi svojo bojazen glede možnosti nadaljnje eskalacije nasilja, ki utegne pripeljati do državljanske vojne strašnih razsežnosti, zato zahtevamo takojšnjo prekinitev ognja, da bi na ta način preprečili brezsmyselno prelivanje krvi.

5) Pozivamo odgovorne dejavnike na vseh straneh in na vseh ravneh, da nemudoma pričnejo z miroljubnimi in odgovornimi pogajanjmi, kajti le dialog omogoča stabilizacijo razmer ter trajni mir na tem območju.

6) Obvezujemo se, da bomo poglobljali medsebojno intelektualno komuniciranje in informiranje ter da bomo ohranili tesno in prijateljsko sodelovanje med našimi centri, in sicer ne glede na izid političnih pogajanj in ne da bi čakali na dosego zaželenih ciljev s političnimi sredstvi.

7) Nadalje se obvezujemo, da bomo v najvišji možni meri uporabili svoj vpliv na vse svoje kolege in vse ljudi, ki uporabljajo pero in duha, z namenom, da bi jih odvrgli od zlorabe njihovih sposobnosti in talenta v službi medijske vojne in šovinističnega sovraštva.

8) Vse svoje kolege, pisatelje in intelektualce v Jugoslaviji, pozivamo, da se borijo za mir in človeško razumevanje med jugoslovanskimi narodi.

9) Izražamo svoje globoko prepričanje, da je demokracija edini izhod iz sedanje krize ter da je naša dolžnost in dolžnost vseh pisateljev in intelektualcev sodelovati v demokratičnem procesu ter ga vzpodbujati na vseh ravneh političnega, družbenega in javnega življenja.

10) Pozivamo Mednarodni PEN, da razpošlje to skupno izjavo vsem svojim centrom po svetu in jih prosi, naj izvršijo pritisk na svoje vlade z namenom, da le-te prevzamejo aktivno vlogo v mirovnem procesu v Jugoslaviji.

11) Izražamo svojo hvaležnost predsedniku Republike Madžarske, g. Arpadu Gönczu, in ministru za zunanje zadeve, g. Gézi Jeszenszkmzu, za srečanja, ki sta omogočila plodno diskusijo in kjer sta izrazila prijateljsko zaskrbljenost za tragične dogodke v Jugoslaviji.

12) Ravno tako bi radi izrazili svojo hvaležnost predsedniku Mednarodnega PEN-a, g. Gyorgyju Konradu, mednarodnemu sekretarju, g. Alexandru Blokhju, ter Madžarskemu PEN centru za uspešno organizacijo in prijateljsko vzdušje tega srečanja.

Budimpešta,
2.-3. avgust 1991

Podpisi:

Slobodan Prosperov Novak
Nikica Petrak
Darko Bekić
Mateja Matevski
Tome Momirovski
Miodrag Perišić
Boris A. Novak
Drago Jančar

V kratkem

Vilenica 91

Društvo slovenskih pisateljev letos že šestič podeljuje *mednarodno literarno nagrado Vilenica*. Podelitve in spremljevalnih prireditev od 4. do 8. septembra se bo udeležilo približno sto najvidnejših pesnikov, pisateljev, esejistov in publicistov iz več kot 16 držav Srednje in Zahodne Evrope ter ZDA. Tudi letos bo izšel zbornik VILENICA 91 s prispevki štiridesetih najuglednejših srednjeevropskih avtorjev, udeležencev VILENICE 91, kar predstavlja antologijo trenutnega literarnega ustvarjanja v tem delu Evrope.

SPORED VILENICE 91

V sredo, 4. septembra - prihod udeležencev

V četrtek, 5. septembra

V KULTURNEM DOMU SREČKO KOSOVEL V SEŽANI

- ob 10. uri: disput 1991: ... ČEMU PESNIKI V TEM UBOŽNEM ČASU (F. Hölderlin)
- izvolitev mednarodne žirije kritikov in publicistov za priznanje KRISTAL VILENICA 91 za najboljši prispevek, objavljen v publikaciji VILENICA 91
- ob 15. uri: nadeljevanje disputa
- ob 20. uri: srednjeevropski literarni večer

V petek, 6. septembra

V LOKVI

- ob 11. uri: tiskovna konferenca in predstavitev nagrajenca VILENICA 91

V DEVINU

- ob 17. uri: srednjeevropski literarni večer na gradu

V soboto, 7. septembra

V ŠTANJELU NA KRASU

- ob 11. uri: srednjeevropska literarna matineeja
- predstavitev slovenskega prevoda knjige lanskoletnega nagrajenca VILENICE Tomasa Venclove
- mednarodna žirija podeli priznanje KRISTAL VILENICE 91

V HOTELU KLUB

- ob 17. uri: predstavitev knjig slovenskih založnikov

V JAMI VILENICA

- ob 19. uri: svečana podelitev nagrade VILENICA 91

Vrata in druge zgodbe Janija Virka

Mladinska knjiga nam je postregla z novo prozno zbirko Janija Virka, ki nosi naslov Vrata in druge zgodbe (izšla je v seriji Nova slovenska knjiga). To je že četrta knjiga mladega literata, o katerem pesnik Milan Dekleva na zavihku platnic pravi, »da se je - prej kot njegovi pisateljski kameradi - vrnil k tradiciji moderne proze.« Zdi se mi, da bi se dalo to trditve celo stopnjevati. Virk se ni vrnil le k tradiciji moderne proze, vrnil se je daleč bolj nazaj - k tradiciji proze kot take. V najboljšem pomenu besede.

Janij Virk zna namreč pripovedovati, da je kaj. Mislim, da bi lahko glede spretnosti pripovedovanja tudi precej dobro zaslužil, če bi se sporadično (in zgolj za denar, seveda) spustil tudi po brzicah detektivskega, ljubezenskega ali doktor romana. Eden redkih mlajših literatov je, ki bi mu tak poskus uspel kot po maslu - za to dam roko v ogenj. Njegov zavidana vreden dar opažanja oz. sposobnost jasne formulacije opaženega nemalokrat preseneča ali šokira z besednimi obrati; je Virkov najmočnejši adut, ki pa se mestoma, ko se z užitkom prebijamo skozi njegovo zbirko, izkaže tudi za največjo hibo. Izvirnost teh proznih zapisov je namreč omejena na pripovedovanje, nič kaj dosti kompozicijskega pa tudi jezikovnega mojstrstva ni v teh zgodbah (avtor sem in tja - hoté? - vstli celo kako slovnično napako). Mojstrstvo Janija Virka je briljantno mojstrstvo »vodenja« zgodbe, kot se izrazi Dekleva, ne pa mojstrstvo »zgodbe« same, ne mojstrstvo fabulacije. Pripoved se tu docela umakne pripovedovanju. Konec drugega tisočletja je seveda odvečno razpravljati o izvirnosti ali o možnostih za izviren siže, pa vendar je moč pri Virku zatrditi, da mu shema »klasične« kratke pripovedi, zgodbe s končnim obratom - hoté? - spodleti. Zna požgečkati, zna pritegniti, a brez naboja, brez »bobnečega pripovedovalskega strela,« kot bi se nemara izrazil njegov stanovski kolega Igor Bratož. Zelo korektna zgodbe so to, brez večjih padcev in zlasti brez vzponov. Pripoved teče brezhibno kot naoljen mehanizem, tako da je - zlasti tim. razvajan - bralec skoraj malce razočaran, ko se vse skupaj izteče v dokaj predvidljiv (mehanizmi so predvidljivi kot ura) zaključek, v nekakšen dejà vu, ki mu tu in tam lahko celo najdemo referenčni okvir ali konkretni literarni vzor. Tipičen primer takšne »zgodbe s presenečenjem« je npr. Ljubezen na Dunaju. Njeno največje »presenečenje« je presenetljiva podobnost s klasiko srhljivega žanra, novelo »Die Spinne« H. H. Ewersa (in s tem nočem namigovati na plagiatorstvo; »Ljubezen na Dunaju« je vzlic temu ena najbolj uspešnih zgodb v knjigi). Nekoliko medlo se zaključita tudi zgodbi Fotograf in naslovna Vrata; slednja spominja na Wellsovo »The Door in the Wall«. Fantastično absurdni konec je natanko tisto, kar bralec pričakuje - in žal tudi dobi.

Očitno je Virk prebral bodisi odločno premalo, bodisi odločno preveč

knjig. Sicer bi ready-made sižeje bodisi hitreje prepoznal in zavrgel, bodisi bi bil z njimi manj zasvojen (morda preveč branja zapusti posledice na pestrosti izmišljanja?). Občutek dobimo, kot da pisec žonglira z najbolj žlahtnimi in visokodonečimi motivi svetovne literature, pri tem pa - hoté? - pozablja, kako hitro prepoznavna ja tako sposojena dediščina. Virkova pleta je omejena na nekaj osnovnih motivov, ki jih je moč, rečeno v prispodobi, domala prešteti na prste ene roke. O njegovem romanu Rahela je Ivanka Hergoldova zapisala, da »...so tu velike reči podane na skrajno jasen, ravziden način, stavek beleži samo bistveno; velike reči pa so ljubezen in smrt...« Zdi se, da je Virk še vedno predan tema dvema eksistencialijama, vendar ju, če naj se tako izrazim, zdaj potegne iz žepa že malone za vsako figo. Kakor da mu te »velike reči« zdaj niso nič kaj velike več, ampak zgolj še reči, sredstva za doseganje literarnih efektov. Med sedmimi pripovedmi v zbirki se le dve končata kako drugače, kot s »smrtjo« v tej ali oni obliki. Nepretrgno udrihanje na isto noto, pa naj bo ta nota še tako obvezujoča, pa slednjič začne utrujati. Zgodbe naj bi se navsezadnje razlikovale od življenja prav po tem, da njihov zaključek ni vedno in neogibno smrt, mar ne?

Redko katera izmed teh zgodb se izraziteje odmakne od Virkove standardne ekspozicijske sheme, namreč od njegovega, sicer zelo živo prepričljivega, prvoosebnega pripovedovalca, ki ga avtor najprej uvede in predstavi, kaj in kakšen da je - večinoma ga (se) okarektirizira kot nepridiprava, vsekakor z dozo samoironije, in pri tem ne štedi iz avtobiografskimi detaili, - nato sledi zaplet, ki je načeloma prikazan v obliki srečanja s kako osebo ali antagonistom (največkrat gre za žensko). Njegove junake večinoma karakterizira bodisi odpor do soljudi, bodisi do življenja ali do nekaterih njegovih aspektov. Značilen je npr. tale pasus »Vaškega učitelja«: »Nenavsezadnje me je vedno globlje v samoto potapljal prav ta odpor do vsakdanjih pogo-rov, ki so se mi uprli in sem jih zasovražil v letih, ko so se moji in ženi- ni znanci in prijatelji nenadoma in vedno bolj in na koncu predajali samo še pogovorom o vsakdanjih stvareh, za katerimi se je, kot edino nadomestilo za njihovo praznost, skrivalo prihulje- no povzpetništvo in pogoltno stremuš- tvo.« Tudi ironija je dokaj močna stal- nica Virkovih zapisov. Prav zavoljo notranje strukture Virkove ustvarjal- nosti mu mnogo bolje uspejo zgodbe brez izrazitega poantiranja, ki so bolj linearno zastavljene in jih giblje ne- pretrgno valovanje same pripovedi, torej njen potek, ne konec. Takšna je npr. uvodna Človek, ki je nehal govo- riti, ki posega že v metafiziko, pa tudi zgodbe Dva para, Vaški učitelj in Re- gata. Najdaljša, skoraj 40 strani dolga in verjetno tudi najbolj uspeša je zgodba Vaški učitelj. To pa ne le zate- gadelj, ker se najbolj očitno, pa ven-

dar subtilno spogleduje s tradicijo ve- likega romana, ampak tudi zato, ker najuspešnejše združi obe Virkovi us- tvarjalni načeli. Tako uživamo že ob samem branju, a tudi konec, čeprav morda spet predvidljiv, doseže učinek, nemara zlasti zato, ker dolžina zgodbe sproža v bralcu že kar novelistične efekte (identifikacija, sočustvovanje, radovednost), ki pri krajših pripoved- nih formah bralca ne utegnejo do te mere vplesti.

Drugo kvaliteto, ki iz prve (avtorje- ve nadpoprečne pripovedovalske nadarjenosti) pravzaprav izvira, bi lah- ko označili kot nekaj, kar biva nekje med prepričljivostjo in verzizmom. Vsakoz, tudi takrat, ko nam pripove- duje o vratih, ki peljejo v nič, ali o profesorju, ki se mu »strga« in noče več govoriti, vsakoz, nam Virkov te- koč pri povedni jezik ustvarja iluzijo, da nam pripoveduje o realnem, vsak- danjem svetu, kakšnega doživljamo doma, na cesti, v gostilni, v šoli, v službi. Vendar ta izrazita sposobnost prepričevanja ostane neizkoriščena v tistih zgodbah, katerih fabula ni veris-

tična. Tako je naslovna zgodba izred- no dobro zastavljena, razkol in chia- roscuro med Virkovim darom za rea- listično pripoved iz prve roke in fan- tastično zasukanim koncem dajeta slastne nastavke, ki pa izneverijo pričakovanja. Fantastični končni obrat prav zavoljo preveč izrazitega verzizma v pripovedovanju samem deloma iz- gubi prepričljivost, kontrast je nemara premočan in preveč nenaden, da bi učinkoval verodostojno, ampak po- vzroči prej prelom, otujitev. Prav to sem imel v mislih, ko sem rekel, da se Virkov najmočnejši adut sem in tja prelevi v hibo.

Poleg obrtnega mojstrstva je treba Virku priznati, da zanimivo razmišlja. Njegove med prozo posejane razmis- leke pa še dodatno oplemeniti izrazita nepretencioznost. Virkovi junaki se večinoma nimajo za intelektualce, niso pomembne družbenopolitične osebnosti ali VIP, niti se kako drugače ne cenijo za kaj več, kot dejansko so. Tako tudi njihova razmišljanja niso tista tipična razmišljanja, ki jih žal

tako pogosto srečamo v prozi in ki imajo eno mrzko skupno lastnost: sku- šajo nam soliti pamet. Ne, misli Virko- vih junakov so dobronamerni, skrom- ne, pa vendar samosvoje in izzivalne, včasih domala prekucniške; vzemimo za ilustracijo kar tale notranji mono- log iz zgodbe Fotograf: »Nepristno tu- roben in pristno neumen glas mojega sosedu je bil tipično slovenski glas in nenadoma sem se do konca iskreno začudil, kako to, da ta narod sploh še obstaja, in takoj nato me je prešinila jasnovidna ideja, da bo ta narod seve- da v kratkem povsem izumrl, da dru- gače tudi ne more biti, in če sem opa- zoval mojega sosedu, se mi je zdelo tudi najbolj zdravo, da ta narod res čim temeljiteje izumre.«

Navedeni odlomek nam lahko poleg intrigantnosti Virkove proze ilustrira tudi dokaj nizko lektorsko raven pri- čujoče zbirke; nasprotno pa tiskovnih napak v knjigi ni mnogo, in oprema Julijana Miklavčiča je več kot lična (na naslovnici kraljuje Brhka Rdeče- laska izpod Sternenovega čopiča).

ALEKSA ŠUŠULIC

Ladje in trajekti iz Trsta in Benetk

Urnik odhodov in prihodov

TRAJEKT EGIPET EXPRESS

Iz Benetk za Aleksandrijo (Egipt):
25. julija, 2., 10., 19. in 27. avgusta, 4., 12. in 20. septembra.

— odhod iz Benetk ob 21. uri. Pri-
hod v Pirej čez dva dni ob 15. uri.
— odhod iz Pireja ob 21. uri. Prihod
v Heraklijon (Kreta) ob 7. uri

Iz Aleksandrije za Benetke: 29. juli-
ja, 6., 14., 23. in 31. avgusta, 8., 16., in
24. septembra.

— odhod iz Aleksandrije ob 20. uri.
Prihod v Heraklijon ob 18. uri
— odhod iz Heraklijona ob 21. uri.
Prihod v Pirej ob 7. uri
— odhod iz Pireja ob 12. uri. Prihod
v Benetke čez dva dni ob 9. uri

TRAJEKT PALLADIO IN SAN SOVINO

Iz Trsta za Split vsakega 9., 19. in
29. v mesecu.

— odhod iz Trsta ob 22. uri. Prihod
v Split naslednjega dne ob 12. uri.
Iz Splita za Trst vsakega 6., 16. in
26. v mesecu.

— odhod iz Splita ob 9. uri. Prihod v
Trst ob 23. uri.

Iz Trsta za Drač vsakega 7., 17. in 27.
v mesecu.

— odhod iz Trsta ob 12. uri. Prihod
v Drač naslednjega dne ob 8. uri.
Iz Drača za Trst vsakega 8., 18. in 28.
v mesecu.
— odhod iz Drača ob 19. uri. Prihod
v Trst naslednjega dne ob 20. uri.

Program ekskurzij ladje Dionea (*):

IZ TRSTA V ISTRO

□ v ponedeljek odhod iz Trsta ob 8.
uri,

— prihod v Pulj ob 12.30;
□ v torek odhod iz Trsta ob 8. uri,
— prihod v Gradež ob 9.40 (odhod
ob 9.55),

— v Poreč ob 12.20;
□ v četrtek odhod iz Trsta ob 8. uri,

— prihod v Izolo ob 8.45 (odhod ob
9.05),
— v Piran ob 9.35 (odhod ob 9.40),
— v Umag ob 10.25 (odhod ob 10.30),
— v Novigrad ob 11.15 (odhod ob
11.20),

— v Poreč ob 12. uri;
□ v petek odhod iz Trsta ob 8. uri,
— prihod v Gradež ob 9.40 (odhod
ob 9.55),

— v Poreč ob 12.20;
□ v soboto odhod iz Trsta ob 7. uri,
— prihod v Gradež ob 8.40 (odhod
ob 8.55),

— v Poreč ob 11.20 (odhod ob 11.40),
— v Rovinj ob 12.40.

IZ ISTRE V TRST

□ v ponedeljek odhod iz Pulja ob
16.30,

— prihod v Trst ob 21. uri;
□ v torek odhod iz Poreča ob 16.
uri,

— prihod v Piran ob 17.45 (odhod ob
17.55),

— v Gradež ob 19.15 (odhod ob
19.30),

— v Trst ob 21.10;
□ v četrtek odhod iz Poreča ob
15.30,

— prihod v Novigrad ob 16.10 (od-
hod ob 16.15),
— v Umag ob 17. uri (odhod ob
17.05),

— v Piran ob 17.50 (odhod ob 18.00),
— v Izolo ob 18.30 (odhod ob 18.45),
— v Trst ob 19.30;
□ v petek odhod iz Poreča ob 16.
uri,

— prihod v Piran ob 17.45 (odhod ob
17.55),
— v Gradež ob 19.15 (odhod ob
19.30),

— v Trst ob 21.10;
□ v soboto odhod iz Rovinja ob
16.00,

— prihod v Poreč ob 17.00 (odhod
ob 17.15),
— prihod v Gradež ob 19.40 (odhod
ob 19.55),

— v Trst ob 21.35;
□ v nedeljo odhod iz Rovinja ob 16.
uri,

— prihod v Poreč ob 17.00 (odhod
ob 17.15),
— v Gradež ob 19.40 (odhod ob
19.55),
— v Trst ob 21.35.

Program ekskurzij motorne ladje
Delfino verde

IZ TRSTA V BARKOVLJE

Vsak dan s pomola v bližini morske-
ga akvarija ob: 8.40, 10.40, 14.40,
18.00

IZ BARKOVLJE V TRST

Vsak dan ob: 9.05, 11.05, 15.05, 18.25

(*) - Urnik velja do 15. 9. 1991.

Včeraj na evropskem plavalnem prvenstvu v Atenah

Eleni Mirošini prvo zlato

ATENE — V pričakovanju današnjih prvih bojev v plavanju so včeraj na evropskem plavalnem prvenstvu podelili prva kompleta kolajn v skokih v vodo.

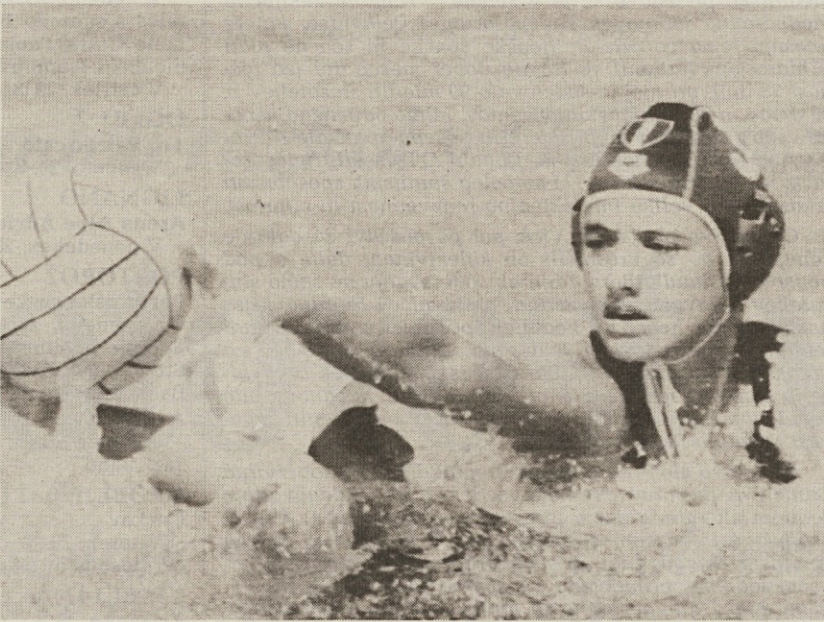
Med ženskami je s trimetrške deske Sovjetska zveza dosegla pravo zmago slavja, saj je Elena Mirošina (453,90 točk) osvojila zlato, Inga Afonina (424,39) pa srebrno kolajno. Tretja je bila Nemka Ute Wetzig (382,47). Italijanka Luisella Bisello pa se je morala zadovoljiti z osmim mestom.

Italijanski tabor pa je razveselil Davide Lorenzini, ki je s trimetrške deske sovojil bronasto kolajno. 22-letni italijanski tekmovalcec je bil celo do zadnjih skokov na drugem mestu, srebrno kolajno pa mu je odvzel Šved Joakim Andersson. Zlato odličje pa je osvojil Nemec Albin Killat s 639,45 točkami. Andersson jih je zbral 597,03, Lorenzini pa 596,28. Italijan Massimo Castellani je s 564,24 točkami zasedel osmo mesto.

Italijanski vaterpolisti so včeraj zanesljivo in visoko premagali še reprezentanco ČSFR s 17:9 (2:4, 5:1, 5:2, 5:2) in so se tako uvrstili v četrtfinale. Po slabem začetku so si azzurri povsem opomogli in nasuli nasprotniku v preostalih treh četrtinah kar 15 zadetkov. Varovanci trenerja Rudiča so tako spet dokazali, da sodijo v ožji krog favoritov za zlato kolajno.

OSTALI VČERAJSNJI IZIDI: Madžarska - Turčija 22:7; Nemčija - V. Britanija 19:8; SZ - Francija 14:9.

Na sliki AP z ženske tekme Itlajia - Grčija. Azzurre so zmagale kar z 11:4.

Več prijateljskih srečanj

Tudi v nedeljo so italijanski nogometni prvoligaši odigrali več turnirjev in prijateljskih tekem kot priprava na bližnje nastope v državnem pokalu in prvenstvu.

V FIRENCAH: Fiorentina - Sampdoria 1:0. V CAMPOBASSU: Foggia - Dinamo Moskva 3:1. V VILLAR PEROSI: Juventus - Juventus (mladi) 3:0. V VERBANII: Verbania - Genoa 0:8. V REGGIO EMILII: Reggiana - Verona 2:0. V ANDRII: Andria - Bari 1:3. TURNIR V CAGLIARIJU: finale za 1. mesto: Penarol - Cagliari 6:5 po enajstmetrovkah (1:1); finale za 3. mesto: River Plate - Atalanta 7:6 (1:1).

V prvem kolu slovenske nogometne lige Kar 42 zadetkov

Posebej za Primorski dnevnik
FRANCI BOŽIČ

Nogometaši v "divji" jugoslovanski ligi so odigrali 2. kolo, Hrvati so tedni zasnovali 12-člansko ligo (igrala bosta tudi Hajduk in HAŠK Gradjanski), ki bo štartala 8. septembra, medtem ko je bilo uvodno kolo v slovenski "državni" ligi v nedeljo.

V 1. ligi, ki pa jo Slovenija in Hrvaška zaradi neregularne populnitve ne priznavata, se je v nedeljo jutraj začelo z incidentom. V Mostarju je na štadionu pod Bijelim brijegom ob 5. uri eksplodirala bomba, toda zvečer sta Velež in Partizan le zaigrala, le gledalcev je bilo zelo malo.

REZULTATI: Velež - Partizan 1:0, Zemun - Sarajevo 2:0, Željezničar - Vardar 1:0, Sutjeska - Rad 3:0, C. zvezda - Pelister 4:1, Radnički - Budućnost 0:1, Borac - Proleter 2:3 - po 11m, Vojvodina - Beograd 4:2 - po 11m. Vodi Zemun s 4 točkami, Vojvodina pa ima 3 točke.

V Sloveniji pa je vladalo veliko zanimanja za štart v 21-članski "državni" ligi. Skoraj zanesljivo slovenski prvak v prihodnji sezoni še ne bo igral v pokalu evropskih prvakov, toda v sezoni 1993/94 bi se to že lahko zgodilo. Ni dvoma, da je liga z 21 klubi preštevila, razlike so kar velike, toda Nogometna zveza ob štartu ni hotela škodovati nobenega kluba, ki si je regularno pridobil pravico do nastopa. Redukcijo je pričakovati v naslednji sezoni, slovenska liga bo bržkone štela le 16 klubov. V vsakem kolu je en klub prost, na štartu je bila to Olimpija, ki se je zadnja vključila v tekmovalje, zanje pa so imeli že rezervirano mesto, tako da bo odpovedi

Ljubljancanov za zvezno tekmovalje ni bilo treba še enkrat žrebati.

V 1. kolu je bilo kar 42 golov ali 4,2 na tekmo, kar je zelo spodbuden podatek. Gledalcev pa je bilo nekaj manj, kot so pričakovali, le 6600 na 10 tekмах ali le 660 na tekmo, toda upoštevati je treba, da še ni bilo nobenega velikega derbija.

Najpomembnejša je bila tekma v Domžalah, kjer je gostovala Izola, ki naj bi bila ob Olimpiji, Kopru in Mariboru v najožjem krogu favoritov. Izolani so z odlično igro tekmo dobili z 2:0, strelca pa sta bila Čendak in Perkat.

Maribor je gostoval v Novi Gorici, z Vozili pa je težko osvojil točko. Vozila so z golom Breznikarja vodila, izenačil ša je Šimundža. Maribor še ni igral v najmočnejši postavi, izguba točke pa bi se mu utegnila poznati. V Velenju je bil derbi lani najboljših moštev v tej ligi, Rudar paje presenetljivo zmagal z 2:0, čeprav je v novi sezoni oslavljen, ambicije Ljubljancanov pa so letos narasle.

REZULTATI 1. KOLA: Lek Domžale - Izola 0:2 (0:2), Ingrad Kladivar - Primorje 3:1 (2:0), Svoboda Liqui Moly - Jadran Lama 4:1 (2:0), Steklar - Mura 3:1 (2:0), Živila Naklo - Rudar (T) 7:1 (3:0), Proleter - Medvode 4:0 (1:0), Potrošnik - Nafta 6:4 (4:2), Vozila - Maribor 1:1 (1:0), Koper - Ljubljana Eurospekter 1:0 (1:0), Rudar (V) - Slovan Mavrica 2:0 (1:0), prosta Olimpija.

PRIHODNJE KOLO (25. t. m.): Ljubljana Eurospekter prosta, Maribor Branik - Koper, Slovan Mavrica - Vozila, Nafta - Rudar (V), Rudar (T) - Potrošnik, Medvode - Živila Naklo, Mura - Proleterec, Jadran Lama - Steklar, Primorje - Svoboda, Izola - Ingrad Kladivar, Olimpija - Domžale Lek.

Piprave ŠZ Sloga v Mežici in Bratislavi

Čeprav je v teh dneh veliko več govora o počitniški mrzlici in o sluzastih algah, ki naravnost morijo želje in zagon ljubiteljev morske svežine kot pa o drugem, pa je marsikje pozornost naših ljudi usmerjena tudi drugam. Tako se v naših športnih sredinah prav v tej poletni vročini rojevajo programi nove športne sezone. Taka delavna mrzlica je tako že povsem zajela športne delavce pri ŠZ Sloga, ki so si letos lahko privoščili bolj skromen oddih.

Spričo objektivnih težav ni nič kaj rožnatih napovedi o zmogljivostih gmotne pomoči našega gospodarstva našim športnim krogom v novi sezoni, so se odbor-niki ŠZ Sloga najprej lotili tega perečega vprašanja. Tako so priredili kar tri dvodnevne športne praznike (šagre) in skušali predvsem tako ustvariti začetni, osnovni finančni budget, da se sezona sploh lahko začne.

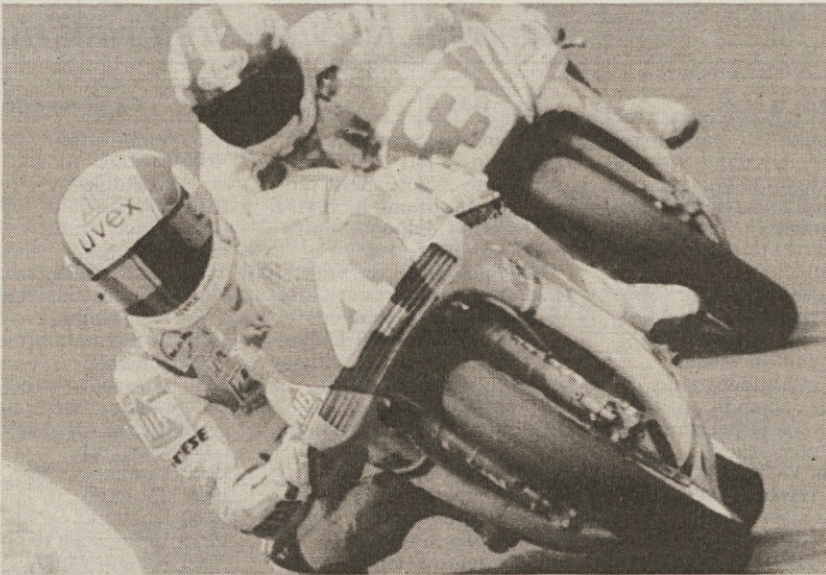
Prve dni avgusta pa so s pripravo na novo sezono pričeli tudi tekmovalci, ki so najprej začetno osnovno delo opravili doma, v soboto in nedeljo pa so v sklopu

različnih starostnih kategorij odpotovali na desetdnevne poletne priprave. Mlajši se mudijo v Mežici na Koroškem, starejši odbojkarji in odbojkarice pa so se odpravili na daljšo pot, in sicer na Češkoslovaško, v Bratislavo.

V Mežici trenirata dve skupini (fantje in dekleta) pod vodstvom trenerjev Branka Saina in Damjana Pogorevčnika. Vsebinski njihov del je osredotočen predvsem na piljenje osebne tehnike. V Bratislavo pa je odpotovala večja skupina starejših odbojkarjev in odbojkaric - nekaj več kot 40 jih je - ki so v glavnem člani in članice prvih in drugih društvenih enot.

Pri tem velja omeniti, da so v smislu tehničnega sodelovanja med Slogo, Sokolom, Bregom in Kontovelom, odšle na priprave poleg prve moške in ženske ekipe Sloga in prve ženske ekipe Sokola, tudi najboljše mladinke vseh teh društev, saj je logično, da bodo prav ta dekleta sestavljala igralno ogrodje bodočih prvih šesterek.

Po nedeljski tekmi za Veliko nagrado San Marina v motociklizmu Cadalora korak od naslova SP

MUGELLO — Tri tekme do konca svetovnega prvenstva v motociklizmu ima Itlajian Luca Cadalora v kategoriji do 250 ccm naslov prvaka že v žepu. Cadalora je namreč tudi na VN San Marina potrdil svojo premoč in osvojil prvo mesto ter s tem tudi utrdil vodilno mesto na lestvici za SP.

»Le« z drugim mestom pa se je moral zadovoljiti Loris Capirossi v kategoriji do 125 ccm, v kateri je v Mugellu zmagal Nemec Oettl, vodilni na lestvici za SP Capirossi pa je bil drugi.

Če sta Cadalora in Capirossi vse bližja osvojitvi naslova svetovnega prvaka, pa je stanje v kategoriji do 500 ccm vse prej kot jasno. V nedeljo v

Na dirkališčnih vožnjah za SP v Stuttgartu Nemci najboljši

STUTTGART — V nedeljo so se končala tekmovanja v dirkališčnih disciplinah, na katerih so bili najuspešnejši Nemci, ki so skupno osvojili kar 11 kolajn, od le-teh 6 zlatih, 4 srebrne in 1 bronasto. Prv zadnji dan tekmovanja pa si je Itlajia prislužila še eno srebrno kolajno, in sicer v kerinu s Claudiom Golinellijem. Od 1983 Italija ni nikdar osvojila tako malo kolajn.

Sicer pa so te dirkališčne voznje potekale v znamenju velikega škandala dveh avstralskih kolesarjev Halla in Patea (ki sta osvojila zlato, oz. bronasto kolajno), ki sta bila »dopingirana«.

KOLAJNE			
	z	s	b
NEMČIJA	6	4	1
Nizozemska	2	0	1
Francija	1	2	3
Avstralija	1	1	2
Švica	1	1	1
Sov. zveza	1	1	0
Španija	1	0	0
Avstrija	1	0	0
Italija	0	2	0
ZDA	0	1	2
itd.			

Ta teden pa se bodo vrstile tekme v cestnih vožnjah.

Maurizio Fondriest
trdno v vodstvu

ZUERICH — Na endeljski dirki za svetovni pokal v Zürichu je v sprintu zmagal Belgijec Johan Museeuw pred Francozom Jalabertom in Itlajjanom Scandrijem. Četrti je bil Maurizio Fondriest, ki je tako ohranil prvo mesto na skupni lestvici svetovnega pokala. Frncoz Jalabert pa mu je na tej dirki odščipnil štiri točke.

LESTVICA ZA SP: 1. Fondriest (It.) 91; 2. Jalabert (Fr.) 83; 3. Van Hooydonck (Bel.) 72; 4. Sorensen (Dan.) 68; 5. Museeuw (Bel.) 63.

Vseameriške igre:
Kuba boljša od ZDA

HAVANA — Prvič v zgodovini vseameriških iger je Kuba osvojila več zlatih kolajn od ZDA. 140 zlatih odličij so namreč pripadli Kubi, le 130 pa Američanom, ki pa se tolažijo, da so skupno osvojili največ kolajn (352). Kubanci pa »le« 265. Domačini so bili izvrstni tudi zadnji dan, saj so njihovi boksarji osvojili kar 11 zlatih odličij, Američanom pa so prepuščili le eno.

Glede kolajn je tretje mesto osvojila Kanada (22 zlatih), četrta je bila Brazilija (21), peta pa Mehika (14).

Seleševi turnir
v Los Angelesu

LOS ANGELES — Jugoslovanka Monika Seleš je po pričakovanju v finalu premagala Japonko Kimiko Date s 6:3, 6:1 in tako osvojila mednarodni teniški turnir v Los Angelesu.

Ivanišević izgubil
proti Petru Kordi

NEW HAVEN — Goran Ivanišević je izgubil v finalu mednarodnega teniskega turnirja v ameriškem kraju New Haven proti Čehoslovaku petru Kordi s 4:6, 2:6.

Sampras presenetil

INDIANAPOLIS — Američan Pete Sampras je poskrbel za nov podvig. Na mednarodnem teniškem turnirju v Indianapolisu je namreč v finalu premagal Nemca Borisa Beckerja (št. 1 na svetu) s 7:6, 3:6, 6:3.

totip

1. —	1. Lucrezio Caro	1
	2. Littoriale	x
2. —	1. Illering	1
	2. Imir Effe	x
3. —	1. Encroacher	2
	2. Lalli de Cor	2
4. —	1. Liberio Bell	x
	2. Lefao	1
5. —	1. Golden Mir	x
	2. Lachesi Ok	x
6. —	1. Lippichino	2
	2. Equo Canone	1

KVOTE

12 (67 dobitnikov)	9.358.000 lir
11 (1.313 dobitnikov)	470.000 lir
10 (13.149 dobitnikov)	46.000 lir

Mladi košarkarji na delu

Pripravljalno obdobje na novo sezono je torej v polnem teku in za članskimi in mladinskimi moštvii stopajo na prizorišče prav najmlajši. Že danes bodo s pripravami začeli naši mladi košarkarji letnikov 1978/79, ki bodo letos tekmovali v prvenstvih dečkov (starejši) in propaganda (mlajši).

Zaradi omejenega števila razpoložljivih igralcev bo v prvenstvu dečkov nastopala v bistvu združena ekipa, ki jo bodo sestavljali mladi igralci Bora, Brega, Kontovela, Poleta in Sokola. Do tega je prišlo, ker bi drugače vsi igralci tega letnika bili prikrajšani za nastopanje v svoji tekmovalni kategoriji in bi jih bilo treba priključiti starejšim skupinam. Fantje bodo s pripravami začeli že danes, ob 17. uri na stadionu »1. maj«.

Za zgoraj navedene fante in za njihove za leto mlajše "kolege" pa bo v petek, 23. in v soboto, 24. t.m. na sporedu pregledni trening pod vodstvom Janeza Drvariča. Drvarič bo ob sodelovanju domačih trenerjev izvedel dva treninga s skupino, ki jo bodo sestavljali košarkarji letnikov 1978/79 in še dva treninga s igralci letnikov 1976/77, po naslednjem sporedu: PE-

TEK, 23. t.m.: 15.30: strokovni sestanek trenerjev; 16.00: trening 78/79; 17.45: trening 76/77; 19.15: strokovni sestanek trenerjev. V soboto, 24. t.m. bo vse potekalo po enakem razporedu. (Cancia)

obvestila

ŠZ SLOGA in SK DEVIN organizirata od 25. do 27. avgusta pohod in vzpon na Triglav, Lepošpičje in Triglavska jezera. Informacije: Bruno Škrk - tel. 200236.

ŠD POLET KOTALKARSKA SEKCIJA sporoča, da se je pričelo vpisovanje za kotalkarski tečaj. Interesenti naj se zgledajo na Poletovi kotalkarski plošči od 17. do 20. ure vsak dan razen sobote in nedelje. Tel. št. 211758.

JK ČUPA vabi člane na društveno regato za kajutne jadrnice, ki bo v nedeljo, 25. t.m. pred sosljanskim zalivom s startom ob 11. uri. Vpisovanje v društvenem sedežu.

Mednarodni festival v turističnem središču ob jezerih

Karseda raznolik spored glasbenih tednov v Stresi

STRESA — Z oratorijem Izrael v Egiptu Georga Friedricha Händla, torej z izvedbo ene od baročnih glasbenih umetnin, se bodo v soboto, 24. avgusta, svečano začeli že 30. glasbeni tedni v Stresi. Na oder bodo prvi stopili zbor in orkester Bach iz Fribourga.

Händel, eden največjih skladateljev prve polovice 18. stoletja, je živel istočasno z Bachom (rojena sta v istem letu 1685) in v zelo podobnem družbenem okolju, vendar je živel popolnoma drugačno, veliko bolj razgibano življenje kot njegov veliki rojak, s katerim se nista niti poznala. Bil je življenja poln človek, orjak po postavi, neobčajen delavec, ki je zajemal in oddajal življenje v največjem obsegu. Sprva je potoval po Italiji in tu osvojil italijansko spretnost v opernem komponiranju. Nato je odšel v London in tam dosegel vse ključne glasbene položaje, da so ga celo pokopali v westminsterski opatiji. V veliko konkurenco mu je bila izvirna angleška opera, takojmenovana »beraška« opera, ki jo je zaman skušal spodnesti s svojimi deli, napisanimi na italijanski način. Zato je začel ustvarjati oratorije, ki so še sedaj vredni velike pozornosti. Napisal je 21 teh »bibličnih oper«, neka-ko po enega na leto. Na starost je oslepel, tako kot Bach, sicer so ga operirali, a brezuspešno. Zapustil je ogromno število skladb - 40 oper, 122 kantat, 37 instrumentalnih sonat, 32 cerkvenih in posvetnih oratorijev, 12 orgelskih koncertov in še vrsto manjših kompozicij. Haydn ga je označeval kot »učitelja vseh nas«, za Beethovna je bil »največji skladatelj, kar jih je kdaj živelo«.

Oratorij *Izrael v Egiptu*, ki ga sestavljata dva dela - *Eksodus* in *Mojzesov hvalospev*, spada med najbolj dovršene in dramsko najučinkovitejše oratorije. V Stresi ga bo dirigiral Hans Michael Beuerle, med izvajalci pa so sopranistka Ibolya Verebics, mezzosopranistka Mechthild Georg, tenorist Bernhard Gärtner, basista Ulf Bästlein

in Reinhard Hagen. Mimo solističnih nastopov pa vlada veliko zanimanje za 28 zborovskih nastopov in torej za Freiburger Bachchor, ki ga festivalsko občinstvo že pozna iz preteklih let.

Otvoritvenemu večeru bo sledilo še 19 koncertov, ki naj bi se zaključili 17. septembra z nastopom Simfoničnega orkestrza moskovske radiotelevizije, če ne bodo zadnji dogodki v Sovjetski zvezi prisilili organizatorje, da bodo spremenili načrt.

Spored je vseskozi dovolj zanimiv in posejan z uglednimi prisotnostmi, med njimi londonski orkester Royal Philharmonic z Vladimirjem Ashkenazijem in dunajski Filharmoniki z Lorinom Maazlom. Seveda ne manjka uglednih imen med solisti, od pianistov Nikite Magaloffa, Murrayja Perahie, Jean-Marca Luisade do violinistov Igorja Oistraha, Victorja Tretjakova, Severina Gazzellonija in Barryja Tuckwella, pa še do drugih mojstrov, ki bodo igrali na flavto ali rog, do pevcev Katie Ricciarelli in Hermanna Preyja. Med komornimi zasedbami se bodo pojavili skupina Godala iz Luzerna, kvartet Petersen, kvartet milan-ške Scale, Komorni orkester Orpheus in, prvič pod skupnim vodstvom Claudia Scimoneja, I Solisti Veneti in Ensemble Archi della Scala.

V tridesetih izvedbah so si Glasbeni tedni v Stresi pridobili že dovolj ugleda, da vsako leto privabijo v prijetno turistično središče ob jezerih številno občinstvo. Da bi obeležili letošnje obletnico so si organizatorji letos zamislili tudi publikacijo, v kateri so zbrani podatki vseh preteklih izvedb, seznam in podatki vseh 490 koncertov od leta 1962 do danes, bogata fotografska dokumentacija, pregled objavljenih kritik in nekaj prav dragocenih prispevkov izpod peresa Carla Marie Giulini-ja, Maria Pasija in Giuseppeja Puglieseja, ki je tudi urednik publikacije. Knjigo, ki jo so tiskali pri založbi Matteo v Trevisu, bodo predstavili v petek zvečer, torej dan pred slavnostnim začetkom festivala.

Za zaključek pa predstava na trgu

HUMIN — S podelitvijo diplom in nadvse zanimivo gledališko predstavo se je v soboto v Huminu zaključila Mednarodna delavnica za sporočanje. Delavnica, katere letošnja tema so bile Italijanske sončne in senčne plati (*Chiaroscuri italiani*), je trajala dober mesec dni (za točnost 33 dni), pri njej je sodelovalo 90 mladih slušateljev iz 30 držav in 40 italijanskih docentov. Mimo odličnega uspeha vseh slušateljev so bili deležni posebne pohvale Adriana Andreosci, Oana Cristea, Donald O'Driscoll, Heidi Sal-lacts in Annette Schiller, ki so poleg študijskih sposobnosti izkazali tudi veliko intelektualno radovednost in odprtost.

Gledališko predstavo Vice: pot po puščavi za odkritje zemlje, ki bo so uresničili ob kolektivnem delu, a pod vodstvom Claudia Bernardija ob sodelovanju ne samo slušateljev Delavnice, temveč tudi prebivalcev Humina, ki so nastopali kot hodci na hoduljah, požiralci ognja, pa tudi tehniki in posredovalci materiala, ki je bil potreben za predstavo. Uprizoritev je bila istočasno zaključek Delavnice in Huminskega srednjeveškega avgusta. Izredno je bilo sodelovanje prebivalcev Humina, ki so znali ceniti mno-vost »gledališča na trgu«.

Predstava sloni na devetih »trenutkih«, tako kot izvirna Dantejeva pesnitev: Predvice, sedem slik, ki odgovarjajo sedmim glavnim grehom (prevzetnost, zavist, jeza, lenoba, skopuštvu in razsipnost, požrešnost in pohotnost), Raj na zemlji in Zmaga. Taka je struktura dela, a vsebina je povsem sodobna, prilagojena današnjim zahtevam in problemom. Skozi glavne grehe in njihovo odpravljanje doseže človek svojo osvoboditev in z njo nov pogled na svet in na medčloveške odnose, rešitev tudi iz spon »moškega« gledanja na svet, ki sloni na osvajanju s silo in z racionalnos-tjo, s tehniko in orožjem, z besedami in denarjem.

Z avtobusom v diskoteko

VIDEM — Velike polemike ob nesrečah, ki so se pre-pogosto dogajale ob sobotah ponoči po odhodu iz disko-tek, so sprožile zanimive pobude. Prvo so uresničili v Turinu 13. julija, ko so organizirali »obisk diskotek z vlakom«. Podobno pobudo so orisali včeraj na tiskovni konferenci v Vidmu, uresničili pa jo bodo 14. septembra: približno 1000 mladim, ki bodo želeli v diskoteko, bodo na razpolago avtobusi, ki bodo peljali mimo raznih sre-dišč v Trivenuto okrog 18. ure zvečer, da bodo prispeli v Riccione ob 23. uri; odhod je predviden v 5. uri v nedeljo zjutraj; neke na poti bodo potniki pomalicali, do pol-dne pa bodo že doma. Udeležence bo »sobotni večer z avtobusom« stal 115.000 lir. Za podrobnosti v zvezi s po-budo Raffaeleja Zuccolija in Marca Ventrurza se že za-nima veliko mladih in še posebno njihovih staršev.

poletne prireditve

VIDEM

Vrt del Torso

V četrtek, 22. 8., ob 21.30: Magic Show - večer čarodejev. V soboto, 24. 8., ob 21.30: jazz koncert s skupino Oregon, ki jo sestavljajo Ralph Towner - kitara in klaviature, Paul McCandless - saksofon in klarinet, Glen Moore - kontrabas, Trüök Gurtu - bobni.

Grad

V nedeljo, 25. 8., ob 21.30: gala predstava komičnega igr-alca s skupino Banda Osiris in igralci Claudiom Bisiom, Lello Costa, Paolom Rossijem, Davidom Riandinom in Da-nielejem Trambustijem. V četrtek, 29. 8., ob 21.30: koncert Francesca Baccinija.

OGLEJ

Trg Patriarcato

V soboto, 24. 8., ob 21. uri: koncert Severina Gazzellonija.

LIGNANO

Arena Alpe Adria

V ponedeljek, 26. 8., ob 21. uri: koncert Lucia Dalle.

PORTOROŽ

Portoroška cerkev

V nedeljo, 25. 8., ob 21. uri: recital sopranistke Dunje Sprunk, violinista Tomaža Lorenza in organista Maksa Strmčnika (Vivaldi, da Bologna, Purcell, Mozart, Stamitz, Bach, Bononcini).

Avditorij

V petek, 23. 8., ob 21. uri: koncert skupine Green Town Jazz Band.

GROBLJE (pri Domžaleh)

Cerkev

V torek, 20. 8., ob 20. uri: koncert Salzburških instrumen-talnih solistov (Mozart, Beethoven, Schubert).

LJUBLJANA

Križanke

V četrtek, 22. 8., ob 20. uri: klavirski koncert Günterja Reinholda (Mozart, Schubert, Schumann).

V nedeljo, 25. 8., ob 20. uri: koncer vokalne skupine Ave, dirigent Andraž Hauptman (Gallus, Morley, Monteverdi, Allegri, Lotti, Williams, Rautavaara, Ukmar, Krek, Lebič, Swider).

BELJAK

Opatija ob Osojskem jezeru

V BAROČNI DVORANI v torek, 20. 8., ob 19.30: Umet-nost improvizacije in Komorna glasba od Dvořaka do Petra Ebena z violinistom Jirijem Hurnikom, violončelistom Jiri-jem Bartom in pianistom Petrom Ebenom.

V sredo, 21. 8., ob 20.30: Labirint sveta in nebesa src - improvizacije z organistom Petrom Ebenom, povezovalc Arno Patscheider.

V BAROČNI DVORANI v petek, 23. 8., ob 20.30: literarni večer z Michaelom Heltauom in odlomki iz Altenberga, Raimunda, Nestroyja, Polgarja in Schnitzlerja.

BELJAK

Kongresna palača

V soboto, 24. 8., ob 21. uri: koncert Izraelskega filharmo-ničnega orkestra, dir. Zubin Mehta (Mozart, Mahler).

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.20 Variete: Io Rascal
8.30 Dok.: Človek in morje
9.20 TV film: Goya
10.15 Film: Giovanni mariti (kom., It.-Fr. 1957, r. Ma-uro Bolognini)
11.55 Vreme in kratke vesti
12.05 Variete: Occhio al bi-glietto
12.30 Nanizanka: La signora in giallo
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Film: Tre piccole parole (kom., ZDA 1950, r. Ric-hard Thorpe, i. Fred As-taire, Arlene Dahl)
15.50 Mladinski variete: Big
16.45 Zgodovina Italije
17.55 Nogomet - SP Under 17
19.40 Almanah in dnevnik
20.40 Dok.: Posebni Kvark
21.30 Rockovska noč: Lucio Battisti
22.00 Dnevnik
22.15 Film: Ehrengard dram., It. 1983, r. Emidio Gre-co, i. Audrey Matson)
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Rubrika opolnoči
0.50 Film: Una giornata amara (dram., Fr. 1973, r. René Allio, i. Simone Signoret, Gerard Depar-dieu)

CANALE 5
7.00 Nanizanke: La famiglia Bradford, 8.00 Simon Templar, 9.00 Bonanza
10.00 Film: Velvet (pust., ZDA 1984, r. Richard Lang, i. Polly Bergen, William Windom)
12.00 Varieteja: Rivediamoli, 12.30 Estate 5
12.55 Canale 5 News
13.45 Nanizanka: I Robinson
14.30 Nan.: Top Secret - Un af-faruccio delizioso, 15.30 Genitori in blue jeans
16.00 Otroški variete
17.55 Nanizanka: Mai dire si
18.55 Kvizi: La verità, 19.30 Cos'è cos'è, 20.20 Pezzi pazzi, vmes News
20.25 Variete: Il Tg delle va-canze (vodijo I Tetre)
20.40 Film: Poliziotto in affitto (krim., ZDA 1988, r. Jerry London, i. Burt Rey-nolds, Liza Minelli)
22.50 Nanizanka: Casa Vianello - Lo smoking
23.20 Variete: Maurizio Co-stanzo Candid Show, vmes Canale 5 News
1.25 Variete: Il Tg delle va-canze
1.40 Nanizanke non stop

RAI 2
7.30 Risanke in nanizanke: Male in velike zgodbe
9.55 Ena rastlina na dan
10.15 Film: La via dei brillan-ti (dram., Fr. 1941, r. Ric-hard Pottier, i. Suzy Prim)
11.40 Nanizanka: Lassie
12.10 Nadaljevanke: La clini-ca della Foresta Nera
13.00 Dnevnik in vreme
13.35 Variete: Videocomic
13.45 Nad.: Quando si ama, 14.15 Santa Barbara
15.00 Variete: Gazebo
16.00 Film: La meticcica di fu-oco (vestern, ZDA 1957, r. Roger Corman, i. Lloyd Bridges, Joan Taylor), vmes vesti
17.30 SP v plavanju
18.30 Športne vesti
18.45 Nan.: Hill Street
19.45 Vremenska napoved, dnevnik in šport
20.25 Nogomet: Roma-Benfica
22.20 Dnevnik - Dosje
23.15 Vesti, vreme, horoskop
23.40 Variete: Mediterraneo e dintorni
1.00 Film: La donna é donna (kom., Fr. 1961, r. Jean-Luc Godard, i. Jean-Paul Belmondo)

RETE 4
8.00 Nanizanki: Appartamen-to in tre, 8.30 Baby Sitter
8.50 Nadaljevanke: La valle dei pini, 9.40 Señorita Andrea, 10.05 Per Elisa, 10.55 Valeria
12.00 Nan.: Appartamento in tre, 12.30 Baby Sitter
12.50 Variete: Buon pomerig-gio (vodi P. Rossetti)
13.00 Nadaljevanke: Dallas - Sesso e affari, 14.00 Sen-tieri, 14.55 Piccola Cene-rentola, 16.00 Señora, 16.30 Stellina, 17.00 La valle dei pini
17.55 TV 4 vesti
18.00 Nadaljevanke: General Hospital, 18.45 Febbre d'amore, 19.40 Primavera
20.35 TV film: Radici (dram., ZDA 1977, r. David Gree-ne, i. Levar Burton, Willi-am Watson, 9. del)
22.30 Variete: Odiens (vodijo Ezio Greggio, Gianfran-co D'Angelo, Lorella Cuccarini)
0.30 Nadaljevanke: Dallas
1.30 Nan.: Love Boat, 2.30 Qu-incy, 3.20 Harry O
4.10 Variete: Odiens (pon.)
5.40 Programi non stop

RAI 3
11.00 Dok.: Šola se obnavlja
12.00 Pred 20 leti
12.25 Film: Cuori nella tor-menta (dram., It. 1941, r. Carlo Campogalliani)
14.00 Deželne vesti
14.10 Popoldanski dnevnik
14.20 Dokumentarca: Natio-nal Geographic - Il vi-aggiatore, 15.20 L'albat-ros delle isole Midway
16.15 Nogometni turnir: La perla del Tirreno
17.00 Film: La donna é mobi-le (dram., ZDA 1934, i. Clark Gable)
18.20 Drobci
18.45 Športna rubrika: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Kolesarstvo
20.00 BlobCartoon
20.30 Nanizanka: Perry Ma-son - La sirena assassi-na, Un debito mortale
22.10 Drobci
22.25 Večerni dnevnik
22.30 Nogomet: Verona-Par-ma
23.15 Dnevnik - v kiosku
0.30 Vremenska napoved
0.35 Film: Dr. Cyclops (fant., ZDA 1940, r. Ernest Schödsack)

ITALIA 1
7.00 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke
8.30 Odprti studio
9.05 Kvizi: Urka!
10.00 Nanizanki: 10.00 Super-Vicky, 10.45 Riptide - La macchina spalladollari
11.45 Odprti studio
12.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
13.30 Festivalbar 91
13.50 Film: Due mafiosi contro Al Capone (kom., It. 1966, r. Giorgio Simonelli, i. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia)
15.30 Film: Le motorizzate (kom., It. 1963, r. Marino Girolami, i. Totò, Walter Chiari)
17.30 Nanizanka: Supercar - Bravi ragazzi
18.30 Odprti studio
19.00 Nanizanka: A-Team - Gioco da ragazzi
20.00 Variete: Mai dire gol
20.30 Festivalbar 91
22.30 Nogomet: Juventus-Aik in Juventus-Hammarby
0.30 Odprti studio
0.50 Film: I due mafiosi con-tro Al Capone (pon.)
2.40 Nanizanke non stop

TV Slovenija 1
8.50 Video strani
9.00 Mozaik (pon.). Zgodbe iz školjke
10.05 Video strani
16.25 Video strani
16.40 Sova (pon.), vmes animi-rana nanizanka Simpso-novi in nanizanka Pol-nočni klici
17.55 Poslovne informacije
18.00 Dnevnik
18.05 Spored za otroke in mlade: Izlet (Jure Kis-linger, predstava SNG Maribor)
19.00 Risanke
19.20 TV okno
19.30 Dnevnik
19.55 Vremenska napoved
20.00 Nadaljevanke: V senci smrti (ZDA, r. Noel Black, i. Michael Biehn, Madolyn Smith, Cloris Leachman, 1. del)
20.55 Umetnostni vodnik Slo-venije: Tunjice
21.05 Mednarodne rockovske nagrade '90
21.45 Dnevnik in vreme
22.00 Nočni program Sova, vmes nanizanki Pujsovi dosjeji in Polnočni klici, nato Resna glasba
23.20 Video strani

ODEON
13.00 Risanke
14.30 Film: Il pirata del diavo-lo (pust., 1964, r. Roberto Magni, i. Richard Harri-son)
16.00 Film: Scandali al mare (kom., 1961, r. Marino Gi-rolami)
17.30 Film: La vendetta di Ur-us (pust., 1962, r. Luigi Capuano)
19.30 Risanke
20.30 Film: Trinità e Sartana figli di... (vestern, 1971, r. Mario Siciliano, i. Robert Widmark, Harry Baird)
22.00 Šport: Nautical Show
22.30 Film: Pover'ammore (kom., 1983, r. Vincenzo Salviani)
TMC
8.30 Risanke: Snack
9.00 Nanizanke: Le adorabili creature, 9.30 Il ritorno del Santo, 10.30 Truck Driver
11.30 Rubrika: Ženska TV
13.00 Vesti: TMC News
13.15 Športne novice
13.40 Nadaljevanke: Gabriela
15.10 Film: Cameriere per sig-nora (kom., Fr. 1940, r.

TV Koper
17.30 Športni pregled
18.30 Risanke
18.50 Odprta meja
19.00 TVD Stičiče
19.25 Video agenda
19.30 Otroška oddaja: Lan-terna magica, vmes risan-ka Gianni e Pinotto
20.10 Glasba: Superpass (vodi Art De Rosa)
20.35 Film: Nijinski dram., AZDA, r. Herbert Ross, i. Alan Bates, Leslie Browne, Carla Fracci)
22.35 Žrebanje lota
22.40 Dnevnik
22.50 Nanizanka: Mod Squad
23.35 Športna rubrika
TV Slovenija 2
16.00 Satelitski programi
16.55 EP v plavanju (prenos)
18.25 Satelitski prenosi
19.05 Koncert ljudskih glasbil
19.20 Balet: Glasovi pomladi
19.30 TV Dnevnik Sarajevo
20.00 Studio 2 Koper
21.00 Žrebanje lota
21.05 Film: Smaragdni gozd (akcij., VB 1985, r. John Boorman, i. Power Boot-he, Meg Foster)
22.55 Yutel

Maurice Cammage, i. Fernandel)
16.55 EP v plavanju
18.30 Nanizanki Doris Day Show, 19.00 Matlock
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Aktualno: In Onda
21.00 Variete: La più bella sei tu (vodi Luciano Rispoli)
24.00 Nočne vesti
0.15 EP v plavanju
TELEFRIULI
10.45 Telefriuli non stop
15.00 Nanizanki: La squadra segreta, 15.30 Il grande teatro del West
16.00 Film: La carica dei sei-cento (vojni, ZDA 1936)
17.50 Nanizanki: Hallo Witch, 18.20 Stazione di servizio
18.50 Dok.: Sguardi sul mondo
19.20 Dnevnik
20.00 Nanizanki: Korg, 20.30 Fifty Fifty
21.30 Dokumentarec: Dimen-sione Mediterraneo
22.30 Nočne vesti
23.00 Proza: Lulù - Lo spirito della terra
TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Dogodki in odmevi
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes (7.25) Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Absalomova pripoved; 8.40 Orkestralna glasba; 9.00 Musical; 9.30 Ra-dijski oder: Vsakdo umira sam (Hans Fal-lada); 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Lahka glas-ba; 12.00 Zapiski z odprave na Everest; Namaste, Sagarmata (Dušan Jelincič); 12.25 Potpuri; 12.40 Godbe na pihala; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Usodni karakter; 16.30 Sof music; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: Berlioz; 18.00 Slovensko pismo: Pisma slovenskega izobraženca (Vladimir Jurc, bere Boris Cavazza); 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.35 Napoved za pomor-ščake; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kro-nika in napovedi; 8.30 Odmev; 9.35 Infor-macije v tujih jezikih; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Ob-vestila; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila in čestitke poslušalcev; 17.00 Studio ob 17; 19.30 Obvestila in glasba; 19.45 Lah-ko noč, otroci; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za Franza Liszta; 21.05 Radijska igra; 21.50 Inter-mezzo; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Sloven-ski pevci šansonov; 23.05 Literarni nok-turno; 23.15 Nočni program - glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

7.30, 14.30, 16.30 Poročila; 13.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.10 Vremenska napoved in prometni servisi; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Slovenija; 10.35 Prenos Vala 202, 13.00 Na valu radia Koper; 13.15 Od enih do treh; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogod-ki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Iz kultur-nega sveta; 19.30 Prenos Radia Slovenija.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.07 Jutranji almanah; 6.30 Zgo-dovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Skupaj; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Ugani; 9.20 Popevka po želji; 9.45 Edig Galletti; 10.00 Na prvi strani; 10.40 Družinsko ve-solje: ideje in nasveti; 11.00 Glasba; 12.00 Glasba po željah in čestitke; 14.32 Turis-tični potopis; 14.40 Popevka; 15.00 Kome-tijant; 16.00 Sanje o počitnicah; 17.35 Jazz; 18.30 Souvenir d'Italy; 19.00 Najlep-še pesmi; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matine-ja; 16.00 Naš Kras; 17.30 Oddaja o modi: C'est la vie; 19.30 Smeh in glasba; 20.30 Nora leta.